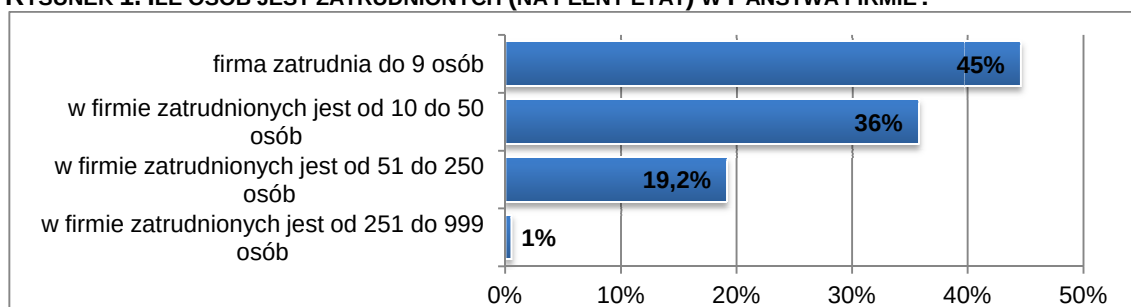

1. Charakterystyka badanych podmiotów

Wywiady w głównej mierze zostały przeprowadzone wśród firm mikro, zatrudniających do 9 pracowników, które stanowiły w badanej populacji 45%. Kolejną najczęściej reprezentowaną grupą były firmy małe, zatrudniające od 10 do 50 pracowników (36%). Ponadto w badaniu udział wzięli również przedstawiciele firm średnich - zatrudniających od 51 do 250 pracowników (19,2%) oraz firm dużych (1%) (rysunek 1).

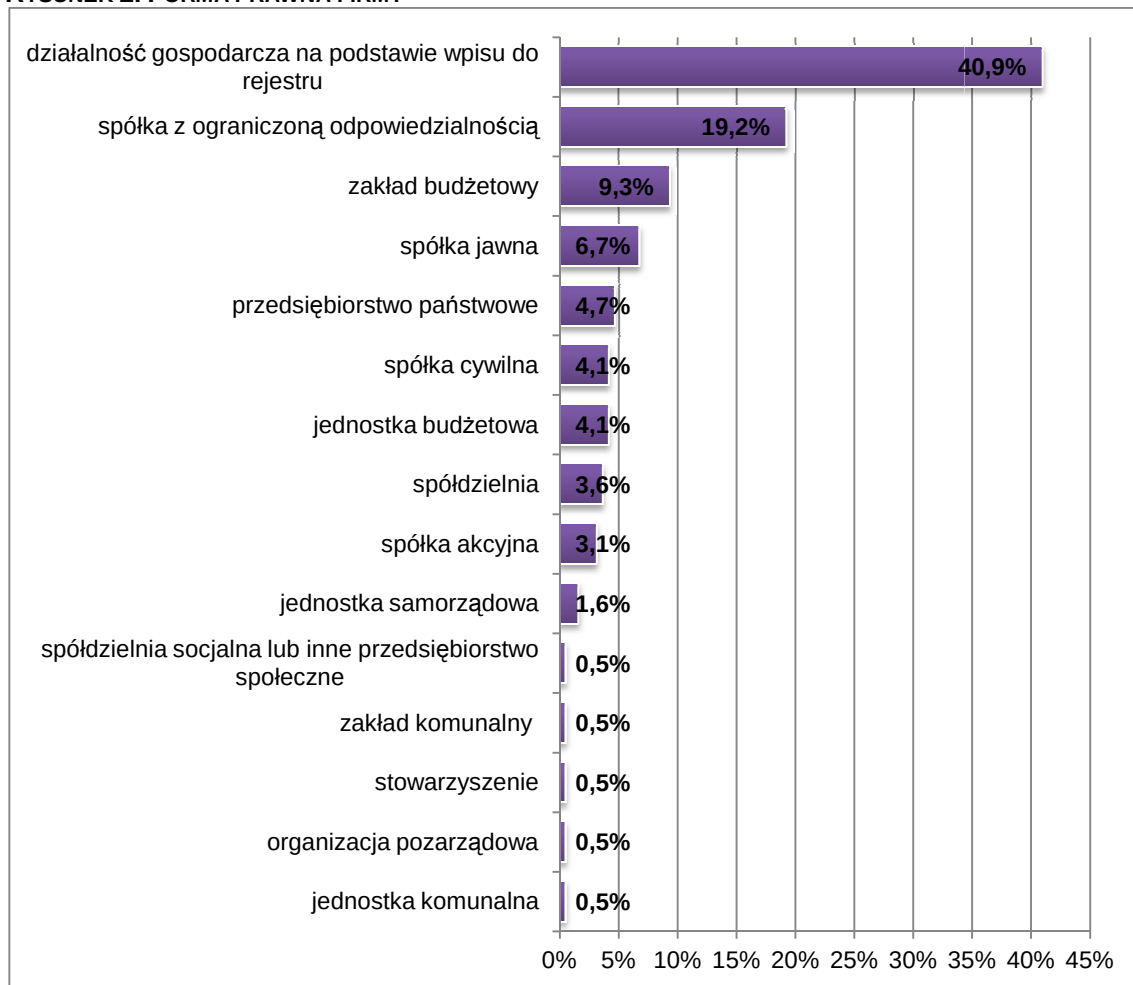
RYSUNEK 1. ILE OSÓB JEST ZATRUDNIONYCH (NA PEŁNY ETAT) W PAŃSTWA FIRMIE?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Biorąc pod uwagę formę prawną badanych firm można zauważyć, że dominującą grupę stanowiły firmy prowadzące działalność gospodarczą na podstawie wpisu do rejestru (40,9%) oraz spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (19,2%). Pozostały rozkład odpowiedzi przedstawia rysunek 2.

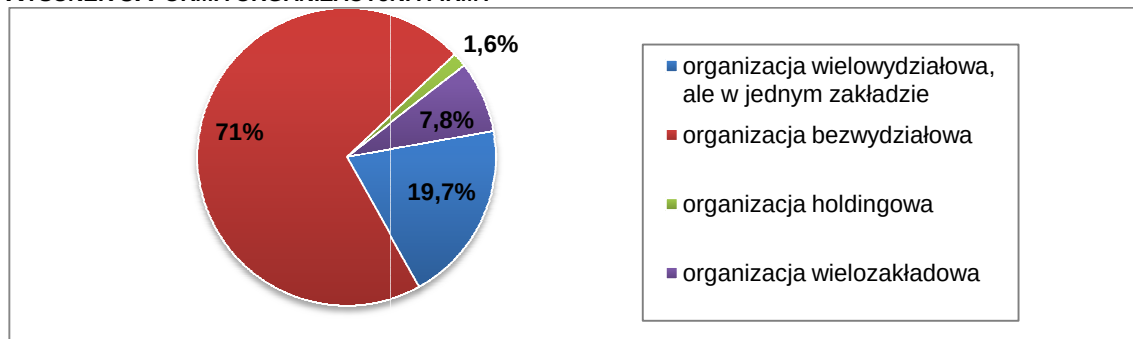
RYSUNEK 2. FORMA PRAWNA FIRMY

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Zdecydowana większość firm, które wzięły udział w badaniu posiadała bezwydziałową strukturę organizacyjną (71%) oraz wielowydziałową, ale w jednym zakładzie (19,7%). Przedsiębiorstwa wielozakładowe oraz holdingowe stanowiły jedynie 9,4% badanej populacji (rysunek 3).

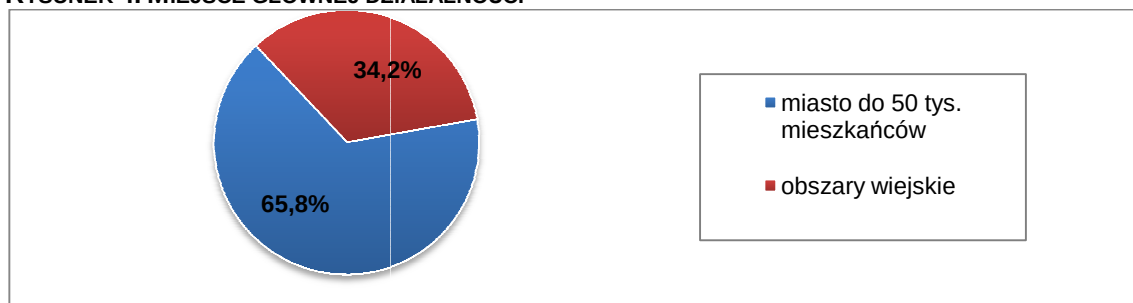
RYSUNEK 3. FORMA ORGANIZACYJNA FIRMY

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Zdecydowana większość badanych podmiotów prowadziła swoją główną działalność na terenie ośrodka miejskiego liczącego do 50 tys. mieszkańców. Firmy te stanowiły 65,8% respondentów. Następną grupą były firmy, które prowadzą działalność na obszarach wiejskich (34,2%) (*rysunek 4*).

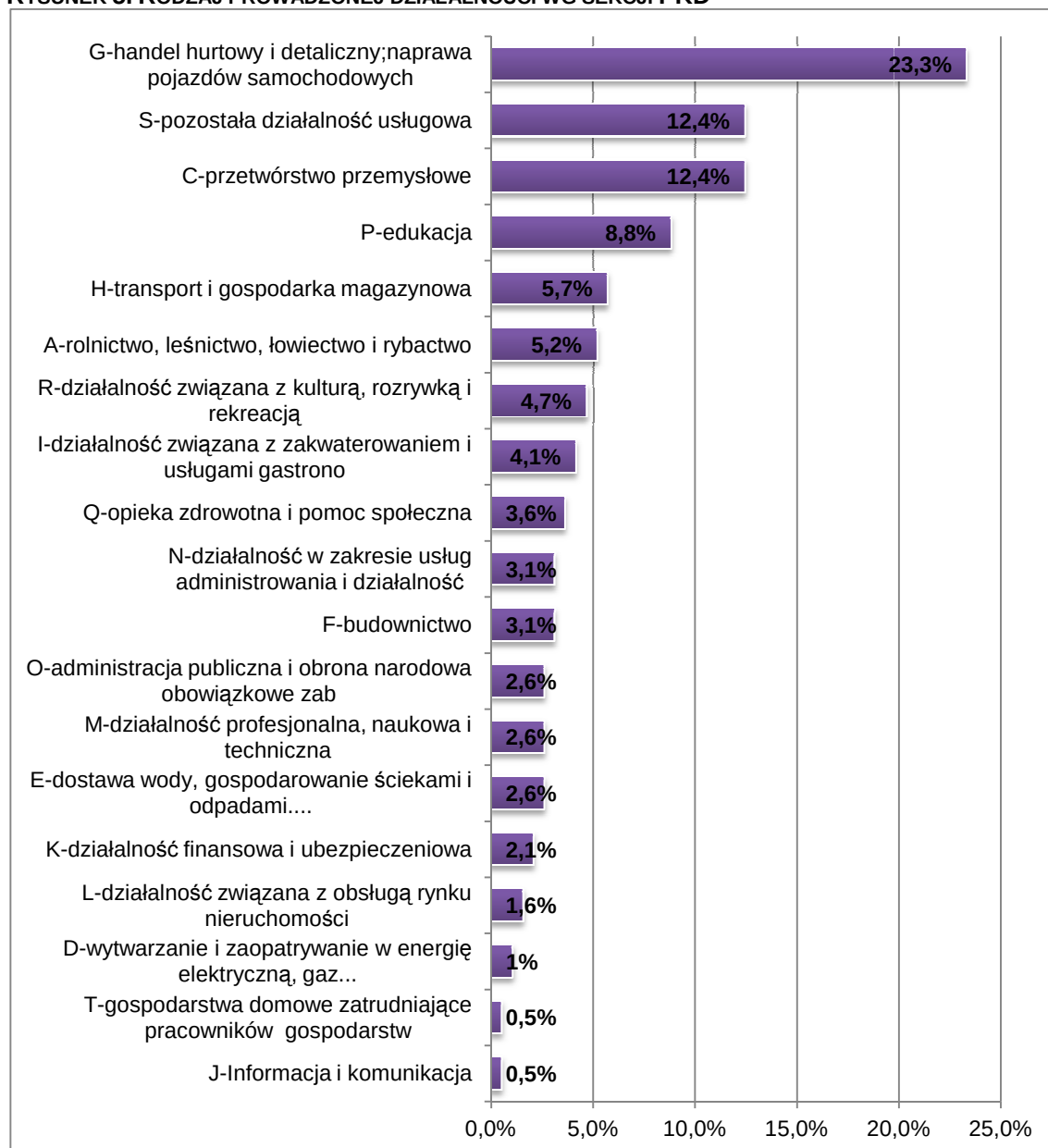
RYСУNEK 4. MIEJSCE GŁÓWNEJ DZIAŁALNOŚCI

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Przedsiębiorstwa, które wzięły udział w badaniu funkcjonowały w ramach różnych sekcji PKD. Najwięcej spośród nich związanych było z „handlem hurtowym i detalicznym; naprawą pojazdów samochodowych, włączając motocykle” (23,3%), „pozostałą działalnością usługową” (12,4%) oraz z „przetwórstwem przemysłowym” (12,4%). Pozostały rozkład odpowiedzi przedstawia *rysunek 5*.

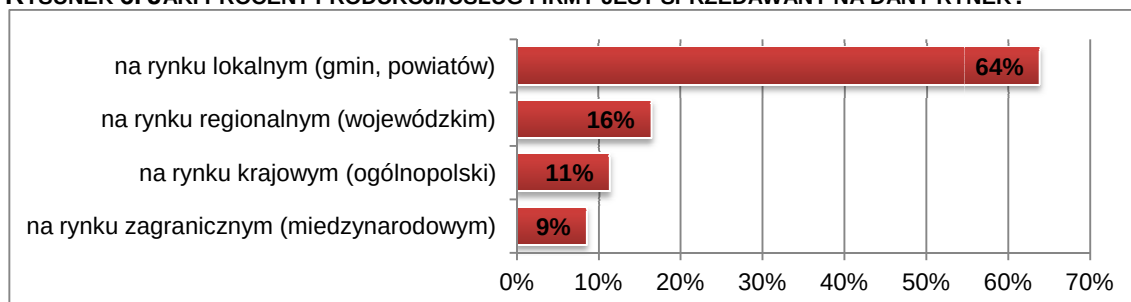
RYSUNEK 5. RODZAJ PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI WG SEKCJI PKD

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Największy odsetek firm zadeklarował, iż oferowane przez nich usługi, bądź produkty w większości sprzedawane są na rynku lokalnym (gmin, powiatów). Taką odpowiedź wskazało 64% firm. Pozostałe odpowiedzi rozkładały się następująco: rynek regionalny (wojewódzki) – 16%, rynek krajowy (ogólnopolski) – 11% oraz rynek zagraniczny (międzynarodowy) – 9% (rysunek 6).

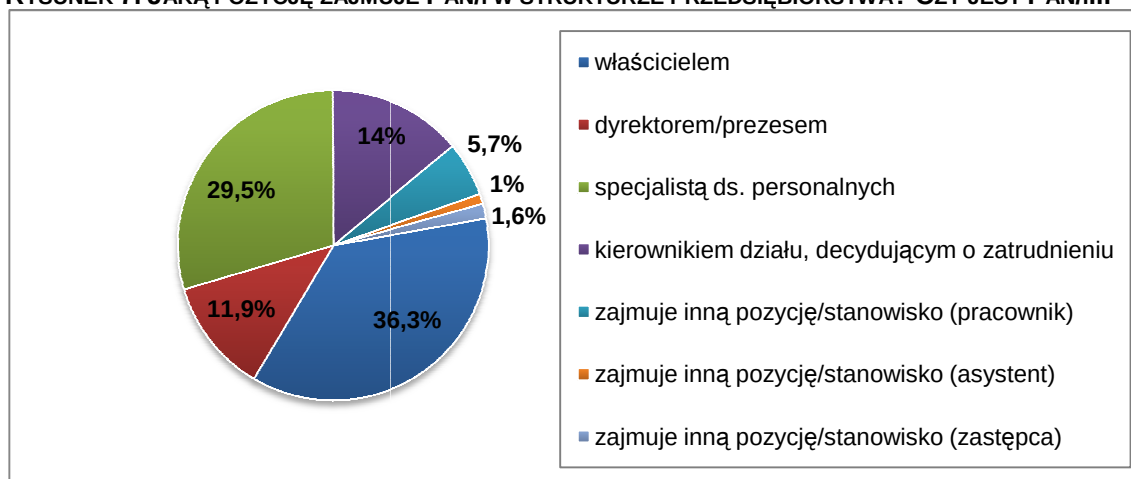
RYSUNEK 6. JAKI PROCENT PRODUKCJI/USŁUG FIRMY JEST SPRZEDAWANY NA DANY RYNEK?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Największy odsetek firm, które wzięły udział w niniejszym badaniu reprezentowanych było przez właścicieli (36,3%), bądź przez specjalistów ds. personalnych (29,5%) (rysunek 7).

RYSUNEK 7. JAKĄ POZYCJĘ ZAJMUJE PAN/I W STRUKTURZE PRZEDSIĘBIORSTWA? CZY JEST PAN/I...

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

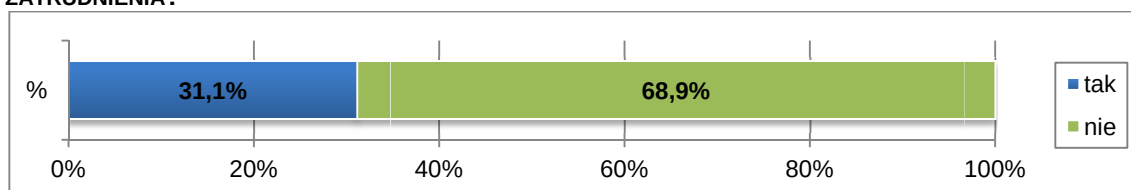
2. Polityka zatrudnieniowa

Jednym z głównych celów badania było rozpoznanie planów zatrudnieniowych przedsiębiorców województwa zachodniopomorskiego. W związku z tym respondentom zostały zadane pytania dotyczące planowanego zmniejszenia, bądź zwiększenia zatrudnienia, a także przyczyn zmiany wielkości zatrudnienia.

W pierwszej kolejności przedsiębiorcy zostali poproszeni o odpowiedź na pytanie dotyczące zatrudniania pracowników w ramach elastycznych form zatrudnienia.

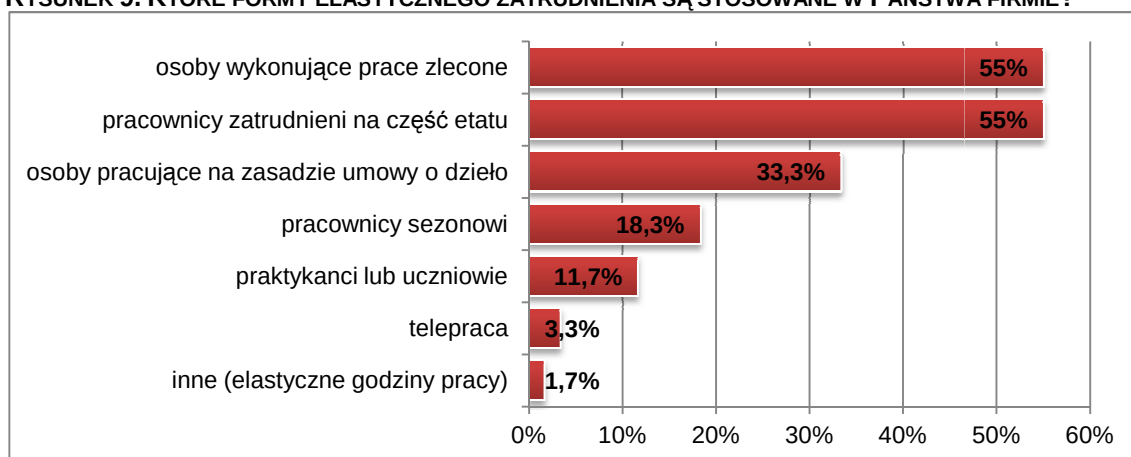
Badanie wykazało, iż zdecydowana większość respondentów (68,9%) nie zatrudnia pracowników z wykorzystaniem elastycznych form zatrudnienia. Spośród przedsiębiorców korzystających z takich form zatrudnienia, największy procent z nich stosuje prace zlecane (55%) oraz zatrudnienie na część etatu (55%) (rysunki 8 i 9).

RYСУNEK 8. CZY PAŃSTWA FIRMA ZATRUDNIA PRACOWNIKÓW W ELASTYCZNYCH FORMACH ZATRUDNIENIA?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

RYСУNEK 9. KTÓRE FORMY ELASTYCZNEGO ZATRUDNIENIA SĄ STOSOWANE W PAŃSTWA FIRMIE?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż stosują elastyczne formy zatrudnienia

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

W dalszej kolejności respondenci zostali poproszeni o wskazanie przewidywanego poziomu zatrudnienia w ich firmach w ciągu najbliższego roku. Analiza zgromadzonego materiału badawczego wykazała, iż w większości przypadków przedsiębiorcy nie planują znacznych zmian w strukturze zatrudnienia. 71,5% respondentów zadeklarowało, iż poziom zatrudnienia w ich firmach w najbliższym czasie nie ulegnie zmianie.

Wzrost zatrudnienia zadeklarowało jedynie 13% badanych, co z racji wysokiego poziomu bezrobocia w województwie jest stanem negatywnym. Pozytywnym natomiast jest fakt, iż odsetek przedsiębiorców planujących redukcję etatów jest niski i wynosi zaledwie 6,7% (tabela 1).

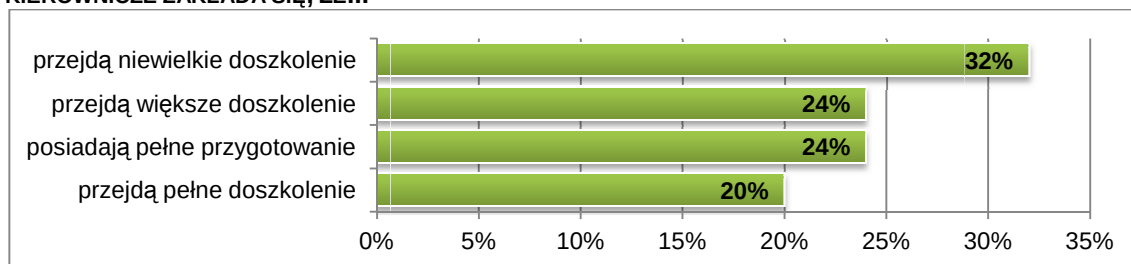
TABELA 1. CZY POZIOM ZATRUDNIENIA W PAŃSTWA FIRMIE BĘDZIE:

		Do 9 osób	Od 10 do 50 osób	od 51 do 250 osób	od 251 do 999 osób	Ogółem
Wyższy niż obecnie	n	11	8	5	1	25
	%	12,8%	11,6%	13,5%	100%	13%
Na tym samym poziomie	n	66	44	28	0	138
	%	76,7%	63,8%	75,7%	0%	71,5%
Niższy niż obecnie	n	7	5	1	0	13
	%	8,1%	7,2%	2,7%	0%	6,7%
Nie wiem/trudno powiedzieć	n	2	12	3	0	17
	%	2,3%	17,4%	8,1%	0%	8,8%
Ogółem	n	86	69	37	1	193
	%	100%	100%	100%	100%	100%

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Przedsiębiorcy, którzy zadeklarowali, iż poziom zatrudnienia w ich firmach w ciągu najbliższego roku będzie wyższy niż obecnie, zostali poproszeni o wskazanie, jak duża zmiana zatrudnienia nastąpi w ich firmach. Analiza pozyskanego materiału badawczego wykazała, iż zgodnie z odpowiedziami respondentów, w badanych firmach łącznie planuje się przyjąć około 114 pracowników.

Pracodawcy, którzy zamierzają zatrudnić pracowników na wolne stanowiska oczekują, iż osoby te, przejdą niewielkie doszkolenie (32%), przejdą większe doszkolenie (24%), bądź przejdą pełne doszkolenie (24%). Pełnego przygotowywania do wykonywania swych obowiązków oczekuje 20% respondentów (rysunek 10).

RYСУNEK 10. CZY WOBEC NOWO PRZYJMOWANYCH OSÓB DO PRACY NA STANOWISKA INNE NIŻ KIEROWNICZE ZAKŁADA SIĘ, ŻE...

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż zatrudnienie w firmach, które reprezentują, w ciągu najbliższego roku wzrośnie

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Przedsiębiorcy zostali poproszeni również o wymienienie stanowisk/zawodów, na które poszukiwać będą pracowników w ciągu najbliższego roku. Z racji tego, iż w badaniu udział wzięły firmy reprezentujące różne branże w regionie, nie można było przeprowadzić stricte statystycznej analizy podawanych przez respondentów zawodów. Tabela 2 przedstawia wszystkie wskazywane przez przedsiębiorców zawody/stanowiska, w których poszukiwać będą w przyszłości pracowników.

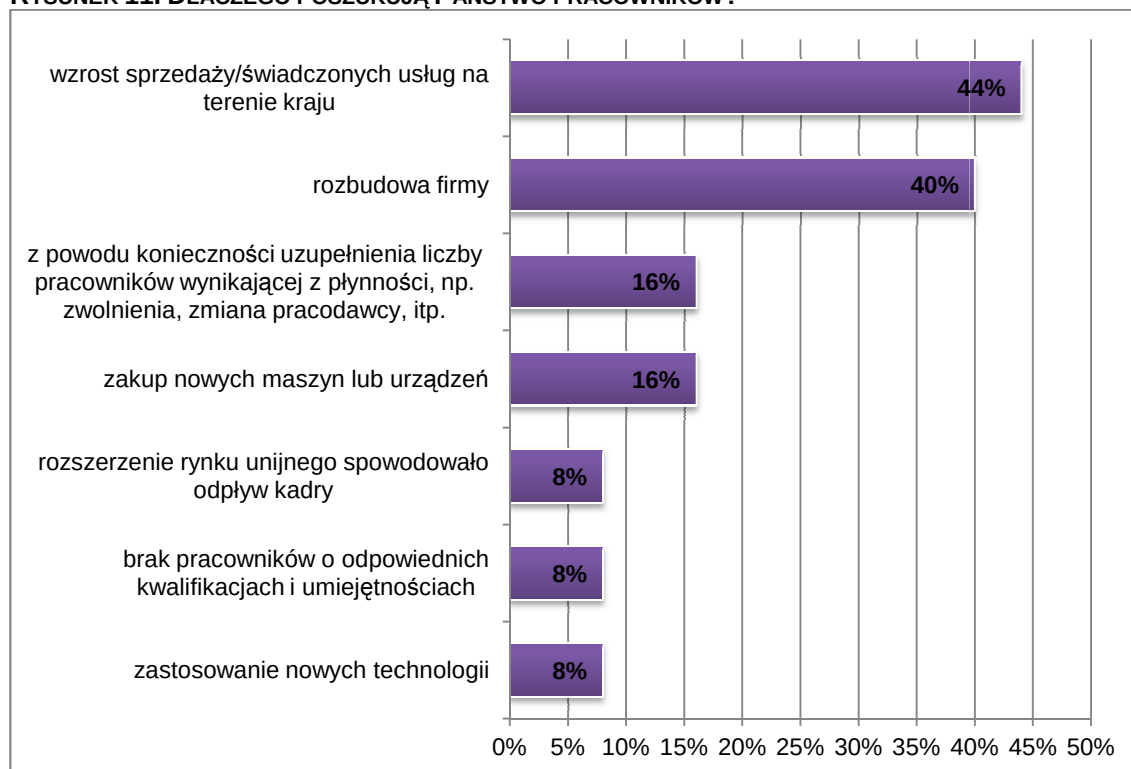
TABELA 2. PROSZĘ WYMIENIĆ STANOWISKO, NA KTÓRE SZUKAĆ BĘDĄ PAŃSTWO PRACOWNIKÓW W CIĄGU 12 MIESIĘCY.

Kod zawodu	Nazwa zawodu	n
8322	Kierowcy samochodów osobowych i dostawczych	4
5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	3
7512	Piekarze, cukiernicy i pokrewni	3
7231	Mechanicy pojazdów samochodowych	2
8332	Kierowcy samochodów ciężarowych	2
1211	Kierownicy do spraw finansowych	1
2151	Inżynierowie elektrycy	1
2152	Inżynierowie elektronicy	1
2353	Lektorzy języków obcych	1
2354	Nauczyciele muzyki w placówkach pozaszkolnych	1
3116	Technicy chemicy i pokrewni	1
3117	Technicy górnictwa, metalurgii i pokrewni	1
3119	Technicy nauk fizycznych i technicznych gdzie indziej niesklasyfikowani	1
3313	Księgowi	1
3321	Agenci ubezpieczeniowi	1
4110	Pracownicy obsługi biurowej	1
4224	Recepcjoniści hotelowi	1
4321	Magazynierzy i pokrewni	1
5131	Kelnerzy	1
7112	Murarze i pokrewni	1
7412	Elektromechanicy i elektrycy	1
7522	Stolarze meblowi i pokrewni	1
8143	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów papierniczych	1
8342	Operatorzy sprzętu do robót ziemnych	1
9112	Pomoce i sprzątaczk biurowe, hotelowe i pokrewne	1
9212	Robotnicy pomocniczy przy hodowli zwierząt	1

** pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż zatrudnienie w firmach, które reprezentują, w ciągu najbliższego roku wzrośnie; do analizy wykorzystana została „Klasyfikacja Zawodów i Specjalności na potrzeby rynku pracy” (MPiPS, Warszawa 2010 r.)*

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Głównym powodem, dla którego badani przedsiębiorcy planują zwiększyć zatrudnienie jest wzrost sprzedaży/świadczonych usług na terenie kraju oraz rozbudowa firmy. W ten sposób odpowiedziała ponad połowa badanych firm, odpowiednio 44% oraz 40% (rysunek 11).

RYСУNEK 11. DLACZEGO POSZUKUJĄ PAŃSTWO PRACOWNIKÓW?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż zatrudnienie w firmach, które reprezentują, w ciągu najbliższego roku wzrośnie; % odpowiedzi nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł udzielić więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Kolejne pytania zawarte w kwestionariuszu wywiadu dotyczyły tych przedsiębiorców, którzy w najbliższym czasie planują redukcję etatów.

Analiza zebranych danych wykazała, iż planowane zwolnienia dotyczyć będą w badanych firmach około 25 osób.

Z niniejszego badania wynika, iż bilans stanu zatrudnienia w badanych firmach jest dodatni – planowanych jest 4,5 razy więcej przyjęć, niż zwolnień pracowników.

Przedsiębiorcy, również zostali poproszeni o wskazanie, w jakich zawodach, bądź na jakich stanowiskach planują zwolnienia. Odpowiedzi respondentów przedstawia tabela 3.

TABELA 3. PROSZĘ WYMIENIĆ STANOWISKA, NA KTÓRYCH NASTĄPI ZMNIEJSZENIE LICZBY PRACOWNIKÓW W CIĄGU 12 MIESIĘCY?

Kod zawodu	Nazwa zawodu	n
5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	3
3343	Pracownicy administracyjni i sekretarze biura zarządu	2
9629	Pracownicy przy pracach prostych gdzie indziej niesklasyfikowani	2
2341	Nauczyciele szkół podstawowych	1
3412	Pracownicy pomocy społecznej i pracy socjalnej	1
4110	Pracownicy obsługi biurowej	1
5141	Fryzjerzy	1

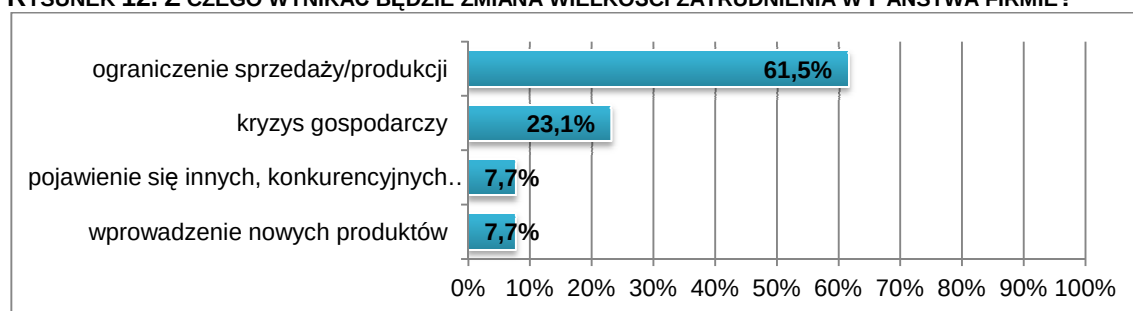
7111	Monterzy konstrukcji budowlanych i konserwatorzy budynków	1
7129	Robotnicy budowlani robót wykończeniowych i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	1
8332	Kierowcy samochodów ciężarowych	1

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż zatrudnienie w firmach, które reprezentują, w ciągu najbliższego roku zmniejszy się; do analizy wykorzystana została „Klasyfikacja Zawodów i Specjalności na potrzeby rynku pracy” (MPIPS, Warszawa 2010 r.)

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Z badania wynika, iż planowane zmniejszenie zatrudniania w badanych firmach spowodowane jest w głównej mierze tym, iż badane przedsiębiorstwa planują ograniczyć sprzedaż, bądź produkcję. W ten sposób odpowiedziało 61,5% podmiotów gospodarczych (rysunek 12).

RYСУNEK 12. Z CZEGO WYNIKAĆ BĘDZIE ZMIANA WIELKOŚCI ZATRUDNIENIA W PAŃSTWA FIRMIE?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż zatrudnienie w firmach, które reprezentują, w ciągu najbliższego roku wzrośnie; % odpowiedzi nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł udzielić więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

3. Zawody kluczowe w badanych firmach oraz oczekiwania pracodawców odnośnie pracowników zatrudnionych w tych zawodach

Kolejna kwestia poruszona podczas wywiadów kwestionariuszowych dotyczyła zawodów kluczowych w badanych firmach oraz oczekiwań pracodawców odnośnie osób zatrudnionych w tych zawodach. Ta część badania posłużyła do znalezienia odpowiedzi na pytania:

- ◆ Jakim zdaniem pracodawców są najważniejsze kwalifikacje i kompetencje z punktu widzenia pracy zawodowej?
- ◆ Jakich kwalifikacji i kompetencji zawodowych poszukują pracodawcy w ofertach pracy?

W pierwszej kolejności przedsiębiorcy zostali poproszeni o wskazanie, jakie zawody, bądź stanowiska są kluczowe w ich firmach.

Zdecydowanie najczęściej wskazywanym przez pracodawców zawodem kluczowym był sprzedawca sklepowy (ekspedient). Następnie najczęściej wskazywanymi zawodami były: nauczyciele szkół podstawowych, kierowcy

samochodów ciężarowych, księgowi, magazynierzy i pokrewni. Pozostałe wskazywane zawody przedstawia *tabela 4*.

TABELA 4. PROSZĘ WYMIENIĆ ZAWODY KLUCZOWE DLA PAŃSTWA FIRMY, W KTÓRYCH JEST LUB BĘDZIE ZATRUDNIONYCH NAJWIĘCEJ PRACOWNIKÓW?

Kod zawodu	Nazwa zawodu	n
5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	43
2341	Nauczyciele szkół podstawowych	9
8332	Kierowcy samochodów ciężarowych	9
3313	Księgowi	7
4321	Magazynierzy i pokrewni	6
7212	Spawacze i pokrewni	6
7231	Mechanicy pojazdów samochodowych	6
8322	Kierowcy samochodów osobowych i dostawczych	6
5120	Kucharze	5
7522	Stolarze meblowi i pokrewni	5
9112	Pomoce i sprzętaczki biurowe, hotelowe i pokrewne	5
2320	Nauczyciele kształcenia zawodowego	4
2330	Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego)	4
2359	Specjaliści nauczania i wychowania gdzie indziej niesklasyfikowani	4
3322	Przedstawiciele handlowi	4
7222	Ślusarze i pokrewni	4
7533	Szwaczki, hafciarki i pokrewni	4
2212	Lekarze specjaliści	3
3132	Operatorzy urządzeń do spalania odpadów, uzdatniania wody i pokrewni	3
7125	Szklarze	3
7129	Robotnicy budowlani robót wykończeniowych i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	3
7223	Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	3
8341	Operatorzy wolnobieżnych maszyn rolniczych i leśnych	3
9329	Robotnicy przy pracach prostych w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani	3
2165	Kartografowie i geodeci	2
2422	Specjaliści do spraw administracji i rozwoju	2
2423	Specjaliści do spraw zarządzania zasobami ludzkimi	2
2619	Specjaliści z dziedziny prawa gdzie indziej niesklasyfikowani	2
2634	Psycholodzy i pokrewni	2
3321	Agenci ubezpieczeniowi	2
3343	Pracownicy administracyjni i sekretarze biura zarządu	2
3433	Pracownicy bibliotek, galerii, muzeów i informacji naukowej	2
4120	Sekretarki (ogólne)	2
4311	Pracownicy do spraw rachunkowości i księgowości	2
5131	Kelnerzy	2
5132	Barmani	2
5141	Fryzjerzy	2
5153	Gospodarze budynków	2

5413	Pracownicy ochrony osób i mienia	2
7111	Monterzy konstrukcji budowlanych i konserwatorzy budynków	2
7112	Murarze i pokrewni	2
7113	Robotnicy obróbki kamienia	2
7233	Mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych	2
7421	Monterzy i serwisanci urządzeń elektronicznych	2
7512	Piekarze, cukiernicy i pokrewni	2
7523	Ustawiacze i operatorzy maszyn do obróbki i produkcji wyrobów z drewna	2
9313	Robotnicy pomocniczy w budownictwie ogólnym	2
9629	Pracownicy przy pracach prostych gdzie indziej niesklasyfikowani	2
1321	Kierownicy do spraw produkcji przemysłowej	1
1323	Kierownicy do spraw budownictwa	1
2142	Inżynierowie budownictwa	1
2221	Pielęgniarki bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji	1
2252	Lekarze weterynarii specjaliści	1
2272	Specjaliści diagnostyki laboratoryjnej	1
2281	Farmaceuci	1
2285	Audiofonolodzy i logopedzi	1
2310	Nauczyciele akademicki	1
2342	Specjaliści do spraw wychowania małego dziecka	1
2355	Nauczyciele sztuki w placówkach pozaszkolnych	1
2412	Doradcy finansowi i inwestycyjni	1
2424	Specjaliści do spraw szkoleń zawodowych i rozwoju kadr	1
2431	Specjaliści do spraw reklamy i marketingu	1
2433	Specjaliści do spraw sprzedaży (z wyłączeniem technologii informacyjno-komunikacyjnych)	1
2441	Specjaliści do spraw rynku nieruchomości	1
2642	Dziennikarze	1
3116	Technicy chemicy i pokrewni	1
3253	Optycy okularowi	1
3259	Średni personel do spraw zdrowia gdzie indziej niesklasyfikowany	1
3333	Pośrednicy pracy i zatrudnienia	1
3359	Urzędnicy państwowi do spraw nadzoru gdzie indziej niesklasyfikowani	1
3412	Pracownicy pomocy społecznej i pracy socjalnej	1
4110	Pracownicy obsługi biurowej	1
4211	Kasjerzy bankowi i pokrewni	1
4222	Pracownicy centrów obsługi telefonicznej (pracownicy callcenter)	1
4224	Recepcjoniści hotelowi	1
5165	Instruktorzy nauki jazdy	1
5230	Kasjerzy i sprzedawcy biletów	1
5243	Agenci sprzedaży bezpośredniej	1
5249	Pracownicy sprzedaży i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	1
5411	Strażacy	1
5419	Pracownicy usług ochrony gdzie indziej niesklasyfikowani	1
6111	Rolnicy upraw polowych	1
6113	Ogrodnicy	1
6114	Rolnicy upraw mieszanych	1

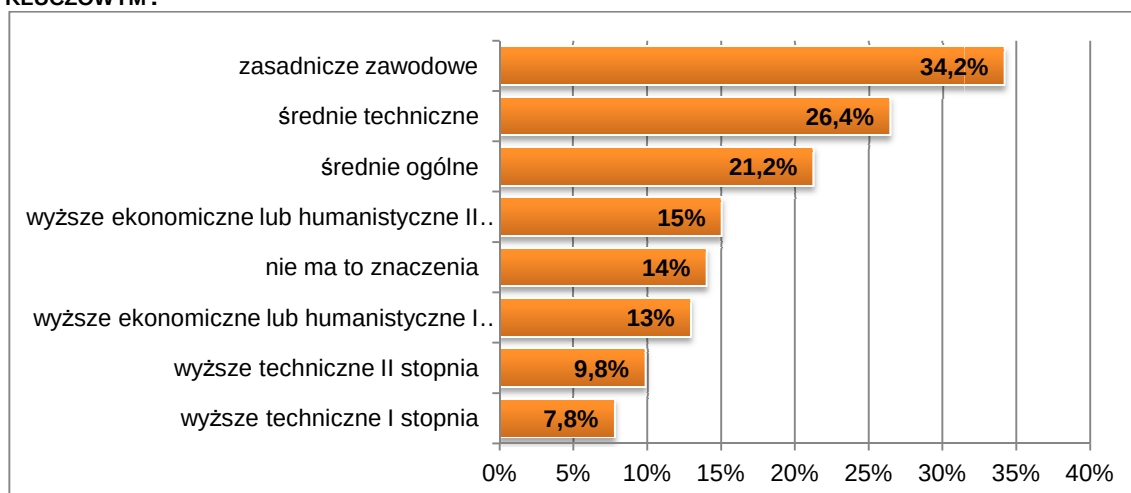
7114	Betoniarze, betoniarze zbrojarze i pokrewni	1
7124	Monterzy izolacji	1
7126	Hydraulicy i monterzy instalacji sanitarnych	1
7132	Lakiernicy	1
7411	Elektrycy budowlani i pokrewni	1
7413	Monterzy linii elektrycznych	1
7511	Masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni	1
7513	Robotnicy w produkcji wyrobów mleczarskich	1
7531	Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni	1
7532	Konstruktorzy i krojczowie odzieży	1
8111	Górnicy podziemnej i odkrywkowej eksploatacji złóż i pokrewni	1
8114	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów cementowych, kamiennych i pokrewni	1
8142	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych	1
8143	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów papierniczych	1
8160	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów spożywczych i pokrewni	1
8172	Operatorzy maszyn i urządzeń do obróbki drewna	1
8182	Maszyniści silników, kotłów parowych i pokrewni	1
8211	Monterzy maszyn i urządzeń mechanicznych	1
8342	Operatorzy sprzętu do robót ziemnych	1
8344	Kierowcy operatorzy wózków jezdniowych	1
9211	Robotnicy pomocniczy przy pracach polowych	1
9213	Robotnicy pomocniczy przy uprawie roślin i hodowli zwierząt	1
9412	Pomoce kuchenne	1
9611	Ładowacze nieczystości	1
9613	Zamiatacze i pokrewni	1

* do analizy wykorzystana została „Klasyfikacja Zawodów i Specjalności na potrzeby rynku pracy” (MPiPS, Warszawa 2010 r.)

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Według 34,2% respondentów osoby zatrudnione w zawodach kluczowych dla ich firmy powinny posiadać wykształcenie zasadnicze zawodowe. W dalszej kolejności respondenci wskazali wykształcenie techniczne (26,4%) oraz średnie ogólne (21,2%). Dla 14% respondentów poziom wykształcenia nie ma znaczenia (rysunek 13).

RYСУNEK 13. JAKIE WYKSZTAŁCENIE POWINNA MIEĆ OSOBA ZATRUDNIONA W ZAWODZIE KLUCZOWYM?

* % odpowiedzi nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł udzielić więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Biorąc pod uwagę branże badanych przedsiębiorstw wg Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 można zauważyć, że wykształcenie wyższe techniczne jest najczęściej wskazywane jako wymagane w firmach, działających w ramach sekcji L-działalność związana z obsługą rynku nieruchomości, F- Budownictwo, K- działalność finansowa i ubezpieczeniowa, Q – opieka zdrowotna i pomoc społeczna oraz P – edukacja.

Wykształcenie ekonomiczne lub humanistyczne jest natomiast najbardziej popularne w sekcjach P – edukacja oraz Q – opieka zdrowotna i pomoc społeczna. Inną branżą, w której to wykształcenie też jest często oczekiwane to administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (sekcja O). Oczekiwanie wykształcenia zasadniczego zawodowego jest powszechne w branżach takich jak rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (sekcja A), sekcji E – dostawa wody dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją, a także w sekcjach C - przetwórstwo przemysłowe i w budownictwie (sekcja F).

Wykształcenie średnie techniczne w głównej mierze oczekiwane jest w przedsiębiorstwach działających w ramach sekcji M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna oraz w sekcji D-wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych.

W przypadku pozostałych branż oczekiwany jest różny poziom wykształcenia:

- ♦ w sekcji G – handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle wymagane jest aby pracownicy posiadali wykształcenie średnie – częściej ogólne, niż techniczne, bądź zasadnicze zawodowe;

- ◆ w sekcji H – transport i gospodarka magazynowa najczęściej oczekuje się wykształcenia zasadniczego zawodowego, równie często poziom wykształcenia jest bez znaczenia;
- ◆ w sekcji I – działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi oczekuje się w głównej mierze wykształcenia średniego ogólnego, a równie często zasadniczego zawodowego;
- ◆ w sekcji N - działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca najpopularniejszym oczekiwanym wykształceniem jest zasadnicze zawodowe;
- ◆ pracodawcy działający w ramach sekcji R – działalność związana z kulturą , rozrywką i rekreacją najczęściej wskazywali na różny wymagany poziom wykształcenia – najczęściej wskazywano średnie ogólne, a następnie średnie techniczne i zasadnicze zawodowe;
- ◆ w sekcji S - pozostała działalność usługowa najczęściej wskazywano wykształcenie średnie techniczne i zasadnicze zawodowe (tabela 5).

TABELA 5. WYMAGANE WYKSZTAŁCENIE PRACOWNIKÓW POD WZGLĘDEM SEKCJI PKD

	Wyższe techniczne II stopnia		Wyższe techniczne I stopnia		Wyższe ekonomiczne lub humanistyczne II stopnia		Wyższe ekonomiczne lub humanistyczne I stopnia		Średnie techniczne		Średnie ogólne		Zasadnicze zawodowe		Nie ma to znaczenia		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
A-rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	1	5,6%	0	0%	0	0%	0	0%	1	5,6%	2	11,1%	12	66,7%	2	11,1%	18
C-przetwórstwo przemysłowe	3	5,4%	1	1,8%	0	0%	0	0%	18	32,1%	3	5,4%	26	46,4%	5	8,9%	56
D-wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	0%	1	9,1%	0	0%	0	0%	4	36,4%	1	9,1%	4	36,4%	1	9,1%	11
E-dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	14,3%	0	0%	4	57,1%	2	28,6%	7
F-budownictwo	2	6,1%	5	15,2%	1	3%	1	3%	3	9,1%	2	6,1%	15	45,5%	4	12,1%	33
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	1	0,8%	4	3,3%	5	4,1%	0	0%	29	23,8%	39	32%	26	21,3%	18	14,8%	122

H-transport i gospodarka magazynowa	2	8,3%	2	8,3%	2	8,3%	0	0%	4	16,7%	2	8,3%	6	25%	6	25%	24
I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	0	0%	0	0%	1	5,3%	3	15,8%	3	15,8%	5	26,3%	5	26,3%	2	10,5%	19
J-Informacja i komunikacja	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	100%	0	0%	0	0%	1
K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa	0	0%	1	14,3%	1	14,3%	1	14,3%	1	14,3%	3	42,9%	0	0%	0	0%	7
L-działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	2	40%	0	0%	1	20%	1	20%	0	0%	0	0%	1	20%	0	0%	5
M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	1
N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	0	0%	0	0%	1	20%	1	20%	0	0%	0	0%	2	40%	1	20%	5
O-administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0	0%	0	0%	3	60%	1	20%	0	0%	1	20%	0	0%	0	0%	5
P-edukacja	1	11,1%	1	11,1%	5	55,6%	2	22,2%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	9
Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1	12,5%	0	0%	3	37,5%	1	12,5%	1	12,5%	2	25%	0	0%	0	0%	8
R-działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	25%	2	50%	1	25%	0	0%	4

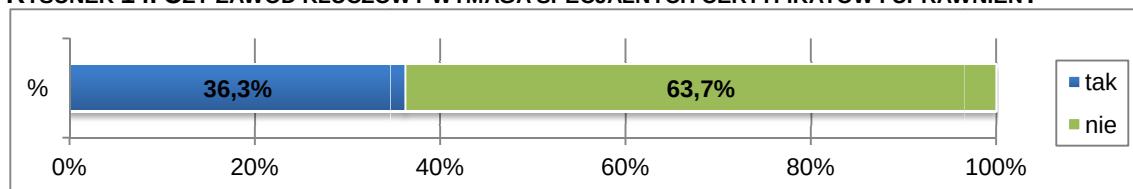
S-pozostała działalność usługowa	1	4,3%	1	4,3%	0	0%	0	0%	7	30,4%	5	21,7%	7	30,4%	2	8,7%	23
T-gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	0	0%	0	0%	0	0 %	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1

** liczba odpowiedzi respondentów nie sumuje się do 192, gdyż respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź*

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Większość respondentów (63,7%) zapytanych, czy osoby aspirujące na stanowiska kluczowe w ich firmach powinny posiadać specjalne certyfikaty i uprawnienia, zadeklarowała, że nie wymaga tego typu zaświadczeń (*rysunek 14*). Spośród badanych, którzy wskazali, iż wymagają certyfikatów, większość (58,6%) oczekuje, iż będą to uprawnienia w wymaganym na dane stanowisko zakresie. Pozostały rozkład odpowiedzi przedstawia (*tabela 6*).

RYСУNEK 14. CZY ZAWÓD KLUCZOWY WYMAGA SPECJALNYCH CERTYFIKATÓW I UPRAWNIEŃ?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 6. JAKICH CERTYFIKATÓW I UPRAWNIEŃ WYMAGA SIĘ W OD OSÓB W KLUCZOWYM ZAWODZIE?

	n	%
Uprawnienia w wymaganym zakresie	41	58,6%
Odpowiednie kwalifikacje	12	17,1%
Ukończony wymagany kurs	11	15,7%
Prawo jazdy wymaganej kategorii	10	14,3%
Zdobycie wymaganej licencji	5	7,1%
Uprawnienia na wózki widłowe	4	5,7%
Doświadczenie i praktyka zawodowa	1	1,4%
Specjalizacja	1	1,4%
Zaświadczenie o niekaralności	1	1,4%

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż kluczowy zawód w firmie, którą reprezentują wymaga specjalnych certyfikatów i uprawnień; % odpowiedzi nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł udzielić więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Spośród wszystkich przedsiębiorstw jakie wzięły udział w niniejszym badaniu, certyfikatów i uprawnień od pracowników, najczęściej wymagają pracodawcy prowadzący działalność w ramach sekcji Q – opieka zdrowotna i pomoc społeczna, sekcji R - działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją, sekcji H - transport i gospodarka magazynowa oraz sekcji P – edukacja (*tabela 7*).

TABELA 7. BRANŻA PRZEDSIĘBIORSTWA A WYMAGANIE SPECJALNYCH CERTYFIKATÓW I UPRAWNIEŃ

	Nie		Tak		Ogółem
	n	%	n	%	
Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1	14,3%	6	85,7%	7
R-działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2	22,2%	7	77,8%	9
H-transport i gospodarka magazynowa	4	36,4%	7	63,6%	11
P-edukacja	7	41,2%	10	58,8%	17
A-rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	5	50%	5	50%	10

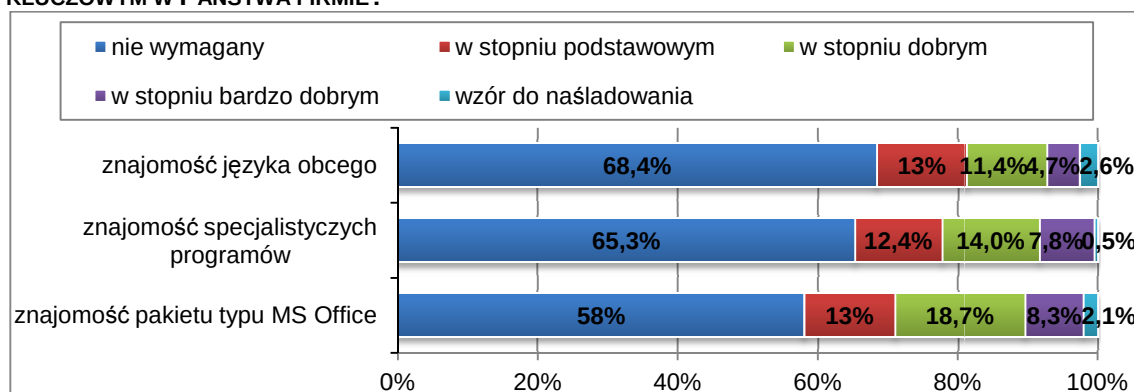
D-wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	50%	1	50%	2
F-budownictwo	3	50%	3	50%	6
K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa	2	50%	2	50%	4
N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	3	50%	3	50%	6
M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	3	60%	2	40%	5
S-pozostała działalność usługowa	15	62,5%	9	37,5%	24
E-dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	4	80%	1	20%	5
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	36	80%	9	20%	45
O-administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	4	80%	1	20%	5
C-przetwórstwo przemysłowe	21	87,5%	3	12,5%	24
I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	7	87,5%	1	12,5%	8
J-Informacja i komunikacja	1	100%	0	0%	1
L-działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	3	100%	0	0%	3
T-gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	1	100%	0	0%	1

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Analiza zgromadzonego materiału badawczego wykazała, iż przedstawiciele badanych przedsiębiorstw w większości nie wymagają znajomości pakietu typu MS Office, specjalistycznych programów, czy znajomości języka obcego.

Zgodnie z odpowiedziami ankietowanych, 13% oczekuje od swych pracowników znajomości języka obcego w stopniu podstawowym, bądź w stopniu dobrym (11,4%). Znajomości pakietu MS Office w stopniu dobrym oczekuje 18,7% respondentów, zaś 14% wymaga dobrej znajomości specjalistycznych programów (rysunek 15).

RYСУNEK 15. JAKI POZIOM WIEDZY WYMAGANY JEST W STOSUNKU DO PRACOWNIKA W ZAWODZIE KLUCZOWYM W PAŃSTWA FIRMIE?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Znajomość pakietu typu MS Office jest wymagana w stopniu przynajmniej podstawowym głównie w sekcji D - wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych oraz w sekcji P – edukacja, zaś w sekcjach: K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa, L-działalność związana z obsługą rynku nieruchomości, M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna oraz N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca najczęściej umiejętność obsługi pakietu MS Office jest wymagana w stopniu dobrym. Natomiast odnośnie pozostałych branż w powiecie najczęściej umiejętność ta nie jest wymagana (tabela 8).

Jeśli chodzi o umiejętność obsługi programów specjalistycznych, w większości branży nie jest ona wymagana. Wyjątek stanowią sekcje: D-wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych, J-Informacja i komunikacja, M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna czy sekcja P – Edukacja, w których znajomość specjalistycznych programów jest wymagana przynajmniej w stopniu podstawowym, rzadziej w stopniu dobrym, a w przypadku sekcji D i sekcji M, nawet w stopniu bardzo dobrym (tabela 9).

Znajomość języka obcego również przez większość przedsiębiorców nie jest wymagana. Jedynie w przypadku sekcji D-wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych, sekcji H-transport i gospodarka magazynowa, sekcji J-Informacja i komunikacja oraz sekcji M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna wymagana jest dosyć często znajomość języka obcego w stopniu podstawowym, rzadziej dobrym.

W pozostałych sekcjach wg PKD 2007 w powiecie gryfińskim nie wymaga się znajomości języka obcego (tabela 10).

TABELA 8. BRANŻA PRZEDSIĘBIORSTWA, A WYMAGANIA ODNOŚNIE ZNAJOMOŚCI PAKIETU MS OFFICE

	Nie wymagany		Stopień podstawowy		Stopień dobry		Stopień bardzo dobry		Wzór do naśladowania		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
A-rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	8	80%	0	0%	0	0%	2	20%	0	0%	10
C-przetwórstwo przemysłowe	21	87,5%	2	8,3%	0	0%	1	4,2%	0	0%	24
D-wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	50%	1	50%	0	0%	0	0%	0	0%	2
E-dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	4	80%	1	20%	0	0%	0	0%	0	0%	5
F-budownictwo	3	50%	1	16,7%	1	16,7%	1	16,7%	0	0%	6
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	27	60%	6	13,3%	8	17,8%	3	6,7%	1	2,2%	45
H-transport i gospodarka magazynowa	8	72,7%	2	18,2%	1	9,1%	0	0%	0	0%	11
I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	7	87,5%	0	0%	1	12,5%	0	0%	0	0%	8
J-Informacja i komunikacja	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	100%	1
K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1	25%	0	0%	3	75%	0	0%	0	0%	4
L-działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1	33,3%	0	0%	2	66,7%	0	0%	0	0%	3
M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1	20%	0	0%	2	40%	1	20%	1	20%	5
N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	1	16,7%	0	0%	3	50%	2	33,3%	0	0%	6

O-administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0	0%	2	40%	1	20%	2	40%	0	0%	5
P-edukacja	3	17,6%	6	35,3%	6	35,3%	2	11,8%	0	0%	17
Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna	3	42,9%	1	14,3%	2	28,6%	1	14,3%	0	0%	7
R-działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	4	44,4%	0	0%	4	44,4%	1	11,1%	0	0%	9
S-pozostała działalność usługowa	18	75%	3	12,5%	2	8,3%	0	0%	1	4,2%	24
T-gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 9. BRANŻA PRZEDSIĘBIORSTWA, A WYMAGANIA ODNOŚNIE ZNAJOMOŚCI SPECJALISTYCZNYCH PROGRAMÓW

	Nie wymagany		Stopień podstawowy		Stopień dobry		Stopień bardzo dobry		Wzór do naśladowania		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
A-rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	8	80%	0	0%	1	10%	1	10%	0	0%	10
C-przetwórstwo przemysłowe	23	95,8%	0	0%	0	0%	1	4,2%	0	0%	24
D-wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	0%	1	50%	0	0%	1	50%	0	0%	2
E-dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	4	80%	1	20%	0	0%	0	0%	0	0%	5
F-budownictwo	5	83,3%	0	0%	0	0%	1	16,7%	0	0%	6

G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	26	57,8%	8	17,8%	9	20%	2	4,4%	0	0%	45
H-transport i gospodarka magazynowa	8	72,7%	1	9,1%	1	9,1%	1	9,1%	0	0,0%	11
I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	7	87,5%	0	0%	1	12,5%	0	0%	0	0%	8
J-Informacja i komunikacja	0	0%	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	1
K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa	3	75%	0	0%	1	25%	0	0%	0	0%	4
L-działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	2	66,7%	0	0%	1	33,3%	0	0%	0	0%	3
M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1	20%	0	0%	2	40%	2	40%	0	0%	5
N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	3	50%	0	0%	2	33,3%	1	16,7%	0	0%	6
O-administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	3	60%	1	20%	1	20%	0	0%	0	0%	5
P-edukacja	4	23,5%	4	23,5%	7	41,2%	2	11,8%	0	0%	17
Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna	3	42,9%	2	28,6%	0	0%	2	28,6%	0	0%	7
R-działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	7	77,8%	1	11,1%	1	11,1%	0	0%	0	0%	9
S-pozostała działalność usługowa	18	75%	4	16,7%	0	0%	1	4,2%	1	4,2%	24

T-gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1
--	---	------	---	----	---	----	---	----	---	----	---

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 10. BRANŻA PRZEDSIĘBIORSTWA, A WYMAGANIA ODNOŚNIE ZNAJOMOŚCI JĘZYKÓW OBCYCH

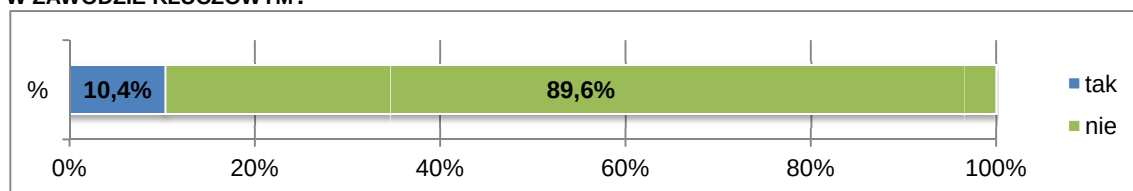
	Nie wymagany		W stopniu podstawowym		W stopniu dobrym		W stopniu bardzo dobrym		Wzór do naśladowania		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
A-rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	9	90%	0	0%	1	10%	0	0%	0	0%	10
C-przetwórstwo przemysłowe	22	91,7%	1	4,2%	0	0%	0	0%	1	4,2%	24
D-wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	0%	1	50%	1	50%	0	0%	0	0%	2
E-dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	5	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	5
F-budownictwo	5	83,3%	0	0%	1	16,7%	0	0%	0	0%	6
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	31	68,9%	3	6,7%	6	13,3%	4	8,9%	1	2,2%	45
H-transport i gospodarka magazynowa	4	36,4%	7	63,6%	0	0%	0	0%	0	0%	11

I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	4	50%	2	25%	1	12,5%	1	12,5%	0	0%	8
J-Informacja i komunikacja	0	0%	0	0%	1	100%	0	0%	0	0%	1
K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4
L-działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	3	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	3
M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2	40%	0	0%	3	60%	0	0%	0	0%	5
N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	4	66,7%	2	33,3%	0	0%	0	0%	0	0%	6
O-administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	5	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	5
P-edukacja	7	41,2%	2	11,8%	3	17,6%	3	17,6%	2	11,8%	17
Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna	4	57,1%	2	28,6%	0	0%	1	14,3%	0	0%	7
R-działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	6	66,7%	1	11,1%	2	22,2%	0	0%	0	0%	9
S-pozostała działalność usługowa	16	66,7%	4	16,7%	3	12,5%	0	0%	1	4,2%	24
T-gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Spośród wszystkich pracodawców biorących udział w badaniu 10,4% wskazało, iż ma dodatkowe oczekiwania w stosunku do potencjalnych pracowników (*rysunek 16*). Część respondentów od kandydatów do pracy oczekuje uprawnień i umiejętności zawodowych (55%), wiedzy zawodowej/branżowej (20%), bądź doświadczenia i praktyki zawodowej (15%). Rozkład pozostałych odpowiedzi przedstawia *tabela 11*.

RYСУNEK 16. CZY POSIADAJĄ PAŃSTWO JESZCZE JAKIEŚ INNE WYMAGANIA W STOSUNKU DO OSÓB W ZAWODZIE KLUCZOWYM?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 11. JAKIE SĄ TO WYMAGANIA?

	n	%
Uprawnienia i umiejętności zawodowe	11	55%
Wiedza zawodowa/branżowa	4	20%
Doświadczenie i praktyka zawodowa	3	15%
Znajomość przepisów prawa	2	10%
Obsługa kasy fiskalnej	1	5%
Prawo jazdy wymaganej kategorii	1	5%

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż co do pracowników w kluczowym zawodzie, mają dodatkowe wymagania; % odpowiedzi nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł udzielić więcej niż jedną odpowiedź

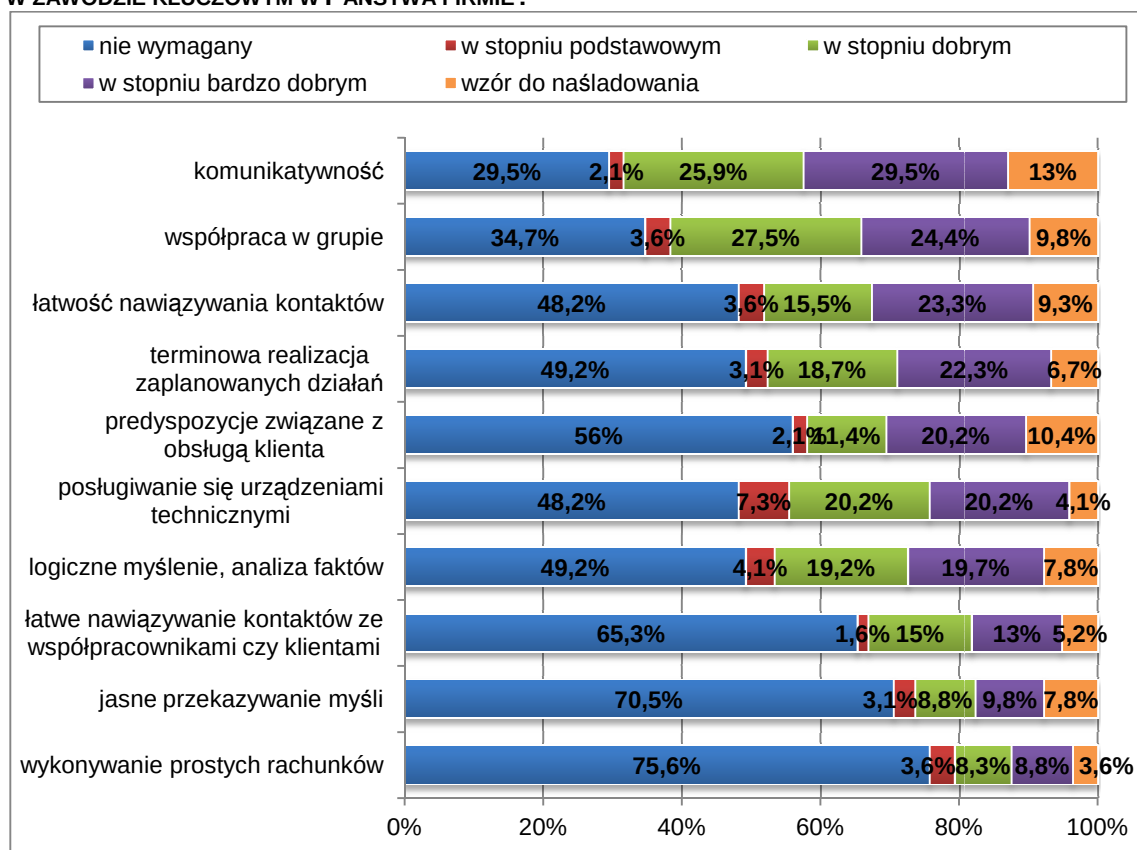
źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

W dalszej części kwestionariusza wywiadu przedstawiciele badanych przedsiębiorstw zostali poproszeni o wskazanie umiejętności, jakich wymagają w stosunku do pracowników zatrudnionych w zawodach kluczowym dla ich firm.

Na poniższym *rysunku 17* wskazanych zostało 10 najbardziej pożądanых umiejętności, jakich oczekują pracodawcy od pracowników. Respondenci najczęściej wskazywali następujące odpowiedzi:

- ◆ komunikatywność,
- ◆ współpraca w grupie,
- ◆ łatwość nawiązywania kontaktów,
- ◆ terminowa realizacja zaplanowanych działań,
- ◆ predyspozycje związane z obsługą klienta.

RYСУNEK 17. JAKI POZIOM UMIEJĘTNOŚCI WYMAGANY JEST W STOSUNKU DO PRACOWNIKA W ZAWODZIE KLUCZOWYM W PAŃSTWA FIRMIE?

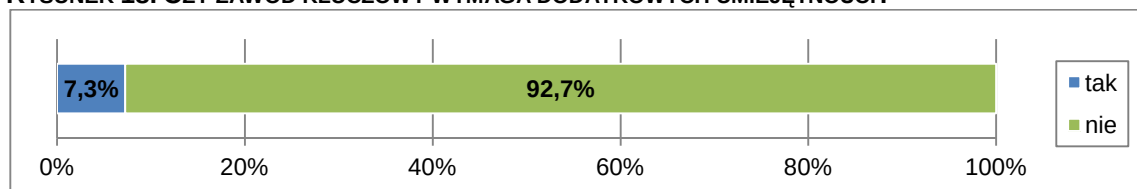

* na rysunku przedstawiono 10 umiejętności, których umiejętność jest najczęściej wymagana przez respondentów

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Zdecydowana większość respondentów (92,7%) nie oczekuje od kandydatów na stanowiska kluczowe w ich firmach dodatkowych umiejętności (rysunek 18). Spośród badanych, którzy zadeklarowali, iż posiadają takie wymogi, najczęściej pojawiały się następujące odpowiedzi: cechy charakteru (36%), wiedza i doświadczenie (36%) oraz zdolności manualne (29%) (tabela 12).

RYСУNEK 18. CZY ZAWÓD KLUCZOWY WYMAGA DODATKOWYCH UMIEJĘTNOŚCI?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 12. JAKIE SĄ TO UMIEJĘTNOŚCI?

	n	%
Cechy charakteru	5	36%
Wiedza i doświadczenie	5	36%
Zdolności manualne	4	29%

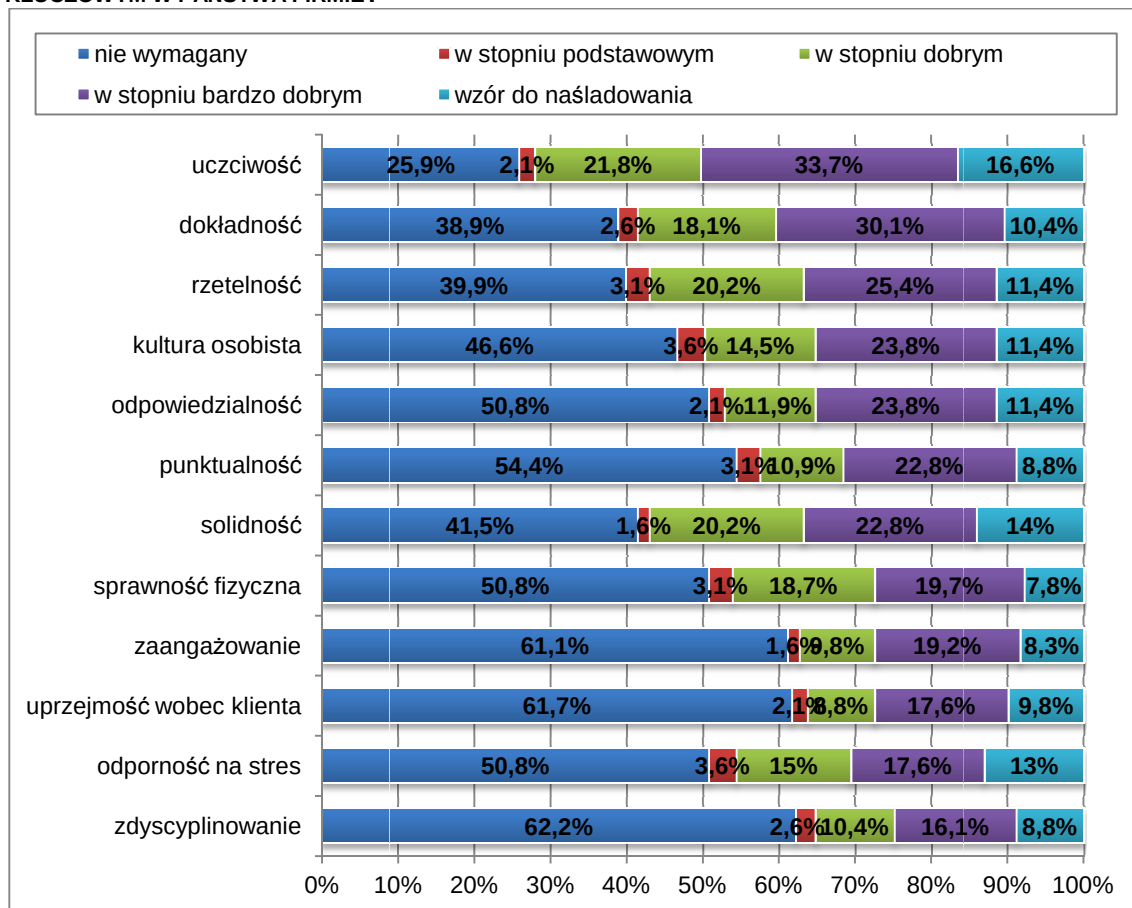
źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Następnie przedsiębiorcy zostali poproszeni o wskazanie cech psychofizycznych, które powinien posiadać ich zdaniem pracownik w zawodzie kluczowym.

Rysunek 19 przedstawia najbardziej cenione przez pracodawców cechy – są to przede wszystkim:

- ◆ uczciwość,
- ◆ dokładność,
- ◆ rzetelność,
- ◆ kultura osobista,
- ◆ odpowiedzialność.

RYСУNEK 19. JAKI ZAKRES CECH PSYCHOFIZYCZNYCH POWINIEN POSIADAĆ PRACOWNIK W ZAWODZIE KLUCZOWYM W PAŃSTWA FIRMIE?

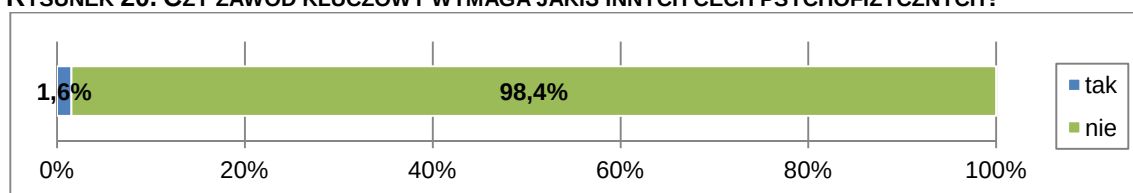

* na rysunku przedstawiono 10 umiejętności, których umiejętność jest najczęściej wymagana przez respondentów

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Zdecydowana większość respondentów (98,4%) nie wymaga od kandydatów na stanowiska kluczowe w ich firmach dodatkowych cech psychofizycznych (rysunek 20). Spośród badanych, którzy zadeklarowali, iż posiadają takie wymogi, pojawiły się następujące odpowiedzi: empatia (33%), poczucie humoru (33%) oraz umiejętność pracy z dziećmi (33%) (tabela 13).

RYСУNEK 20. CZY ZAWÓD KLUCZOWY WYMAGA JAKIŚ INNYCH CECH PSYCHOFIZYCZNYCH?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 13. JAKIE SĄ TO CECHY?

	n	%
Empatia	1	33%
Poczucie humoru	1	33%
Umiejętność pracy z dziećmi	1	33%

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

4. Wymagania stawiane pracownikom w zawodach kluczowych w badanych firmach

Analiza materiału badawczego wykazała, iż wśród firm w powiecie gryfińskim za kluczowe zawody można uznać zwłaszcza następujące kategorie zawodowe:

- ◆ sprzedawcy sklepowi (ekspedienci),
- ◆ nauczyciele szkół podstawowych,
- ◆ kierowcy samochodów ciężarowych (tabele 14 – 15).

TABELA 14. ZAWODY KLUCZOWE A BRANŻA PRZEDSIĘBIORSTWA

	Nauczyciele szkół podstawowych		Księgowi		Magazynierzy i pokrewni		Stolarze meblowi i pokrewni		Kierowcy samochodów ciężarowych	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
C-przetwórstwo przemysłowe	0	0%	0	0%	0	0%	3	60%	0	0%
F-budownictwo	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	11,1%
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	0	0%	0	0%	4	80%	1	20%	0	0%
H-transport i gospodarka magazynowa	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	8	88,9%
K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa	0	0%	1	14,3%	0	0%	0	0%	0	0%
L-działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0	0%	1	14,3%	0	0%	0	0%	0	0%
M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	0	0%	1	14,3%	0	0%	0	0%	0	0%
N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	0	0%	2	28,6%	0	0%	0	0%	0	0%
P-edukacja	9	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
S-pozostała działalność usługowa	0	0%	2	28,6%	1	20%	1	20%	0	0%
Ogółem	9	100%	7	100%	5	100%	5	100%	9	100%

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 15. ZAWODY KLUCZOWE A BRANŻA PRZEDSIĘBIORSTWA

	sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)		spawacze i pokrewni		nauczyciele kształcenia zawodowego		mechanicy pojazdów samochodowych		nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego)	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
C-przetwórstwo przemysłowe	2	5,1%	1	25%	0	0%	0	0%	0	0%
D-wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	2,6%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	29	74,4%	0	0%	0	0%	4	80%	0	0%
H-transport i gospodarka magazynowa	1	2,6%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	1	2,6%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
P-edukacja	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4	100%
R-działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	0	0%	0	0%	4	100%	0	0%	0	0%
S-pozostała działalność usługowa	5	12,8%	3	75%	0	0%	0	0%	0	0%
T-gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	0	0%	0	0%	0	0%	1	20%	0	0%
Ogółem	39	100%	4	100%	4	100%	5	100%	4	100%

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Analiza materiału badawczego wykazała, iż badani przedstawiciele firm, najczęściej deklarowali, że:

- ◆ poziom wykształcenia osób zatrudnionych w kluczowych zawodach w powiecie ma znaczenie,
- ◆ pracodawcy wymagają wykształcenia na poziomie wyższym zwłaszcza w następujących kluczowych zawodach: nauczyciel szkół podstawowych, nauczyciel kształcenia zawodowego oraz nauczyciel gimnazjalny i szkół ponadgimnazjalnych . W tej grupie zawodów preferowane jest zwłaszcza wykształcenie wyższe o profilu technicznym, rzadziej humanistycznym lub ekonomicznym. Natomiast w grupie zawodowej – księgowi – oczekiwane wykształcenie wyższe powinno mieć profil ekonomiczny bądź humanistyczny;
- ◆ osoby zatrudnione na stanowisku sprzedawca sklepowy (ekspedient) w większości badanych przedsiębiorstw powinni cechować się wykształceniem średnim ogólnym, choć również duża grupa badanych zadeklarowała, iż osoby na tym stanowisku mogą mieć wykształcenie średnie techniczne czy zasadnicze zawodowe;
- ◆ w przypadku kierowców samochodów ciężarowych poziom wykształcenia w większości nie ma znaczenia;
- ◆ magazynierzy i pokrewni oraz stolarze meblowi i pokrewni mogą posiadać wykształcenie zasadnicze zawodowe, rzadziej średnie techniczne oraz średnie ogólne;
- ◆ mechanicy pojazdów samochodowych powinni charakteryzować się wykształceniem na poziomie zasadniczego zawodowego bądź średniego technicznego, zależy to od specyfiki firmy i wymagań na danym stanowisku pracy. Wymagania co do wykształcenia przedstawiają się podobnie jeśli chodzi o grupę spawaczy i pokrewnych (tabela 16).

TABELA 16. WYMAGANE WYKSZTAŁCENIE PRACOWNIKÓW DLA NAJCZĘŚCIEJ WYSTĘPUJĄCYCH ZAWODÓW KLUCZOWYCH

	Wyższe techniczne II stopnia		Wyższe techniczne I stopnia		Wyższe ekonomiczne Lub humanistyczne II stopnia		Wyższe ekonomiczne Lub humanistyczne I stopnia		Średnie techniczne		Średnie ogólne		Zasadnicze zawodowe		Nie ma to znaczenia		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	0	0%	1	2%	0	0%	1	2%	15	28%	16	30%	12	23%	8	15%	53
Nauczyciele szkół podstawowych	3	19%	2	13%	7	44%	4	25%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	16
Kierowcy samochodów ciężarowych	1	8%	2	17%	0	0%	1	8%	1	8%	1	8%	2	17%	4	33%	12
Księgowi	0	0%	0	0%	4	36%	6	55%	0	0%	1	9%	0	0%	0	0%	11
Magazynierzy i pokrewni	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	3	33%	3	33%	3	33%	0	0%	9
Stolarze meblowi i pokrewni	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	2	29%	1	14%	4	57%	0	0%	7
Nauczyciele kształcenia zawodowego	1	17%	2	33%	0	0%	0	0%	2	33%	1	17%	0	0%	0	0%	6
Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego)	4	67%	0	0%	2	33%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	6

Mechanicy pojazdów samochodowych	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	3	50%	0	0%	3	50%	0	0%	6
Spawacze i pokrewni	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	25%	0	0%	3	75%	0	0%	4

** w tabeli przedstawione zostały tylko te zawody, które wskazało co najmniej 2% respondentów*

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Większość przedsiębiorców zadeklarowało, iż nie mają wymagań odnośnie dodatkowych certyfikatów i uprawnień od osób zatrudnionych w zawodach kluczowych. W przypadku zawodów z grup: kierowcy samochodów ciężarowych, nauczyciele szkół podstawowych czy sprzedawcy sklepowi zdarza się, że są wymagane dodatkowe certyfikaty czy uprawnienia. W przypadku pozostałych zawodów wymagania występują rzadko (*tabela 17*).

TABELA 17. WYMAGANIA ODNOŚNIE DODATKOWYCH CERTYFIKATÓW I UPRAWNIEŃ W ZAWODY KLUCZOWE W BADANYCH FIRMACH

	Nie		Tak		Ogółem
	n	%	n	%	
Kierowcy samochodów ciężarowych	1	1,8%	8	22,9%	9
Nauczyciele szkół podstawowych	2	3,6%	7	20%	9
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	33	58,9%	6	17,1%	39
Magazynierzy i pokrewni	2	3,6%	3	8,6%	5
Nauczyciele kształcenia zawodowego	1	1,8%	3	8,6%	4
Spawacze i pokrewni	1	1,8%	3	8,6%	4
Księgowi	5	8,9%	2	5,7%	7
Mechanicy pojazdów samochodowych	4	7,1%	1	2,9%	5
Stolarze meblowi i pokrewni	4	7,1%	1	2,9%	5
Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego)	3	5,4%	1	2,9%	4

* w tabeli przedstawione zostały tylko te zawody, które wskazało co najmniej 2% respondentów
 źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Znajomość pakietu typu MS Office w stopniu dobrym wymagana jest głównie od księgowych zatrudnionych w badanych firmach. W tym samym stopniu opanowany niniejszy pakiet komputerowy powinni mieć nauczyciele kształcenia zawodowego oraz nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego), zaś nauczyciele szkół podstawowych powinni znać pakiet typu MS Office przynajmniej w stopniu podstawowym. Natomiast odnośnie pozostałych zawodów kluczowych w powiecie najczęściej umiejętność ta nie jest wymagana (*tabela 18*). Podobnie sytuacja przedstawia się w odniesieniu do znajomości specjalistycznych programów – również wymaga się ich w większości badanych firm różnych kategorii nauczycieli, a także w niektórych przypadkach od księgowych (*tabela 19*).

Znajomość języka obcego również przez większość przedsiębiorców nie jest wymagana. Jedynie w przypadku nauczycieli szkół podstawowych oraz nauczycieli kształcenia zawodowego badani pracodawcy oczekują, że osoby na tym stanowisku powinny znać język obcy w stopniu przynajmniej dobrym. Podobnie w przypadku części kierowców samochodów ciężarowych, znajomość języka obcego jest wymagana przynajmniej na poziomie

podstawowym. W tej kategorii zawodów umiejętność języka obcego jest wymagana od tych kierowców, którzy w ramach pracy zawodowej przekraczają granice kraju.

Od pozostałych zawodów kluczowych w powiecie gryfińskim nie wymaga się znajomości języka obcego (*tabela 20*).

TABELA 18. WYMAGANIA ODNOŚNIE ZNAJOMOŚCI PAKIETU MS OFFICE W STOSUNKU DO PRACOWNIKÓW W ZAWODACH KLUCZOWYCH

	Nie wymagany		Stopień podstawowy		Stopień dobry		Stopień bardzo dobry		Wzór do naśladowania		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienty)	21	53,8%	5	12,8%	10	25,6%	2	5,1%	1	2,6%	39
Nauczyciele szkół podstawowych	1	11,1%	5	55,6%	2	22,2%	1	11,1%	0	0%	9
Kierowcy samochodów ciężarowych	7	77,8%	1	11,1%	1	11,1%	0	0%	0	0%	9
Księgowi	0	0%	1	14,3%	5	71,4%	1	14,3%	0	0%	7
Magazynierzy i pokrewni	5	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	5
Mechanicy pojazdów samochodowych	5	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	5
Stolarze meblowi i pokrewni	5	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	5
Nauczyciele kształcenia zawodowego	1	25%	0	0%	2	50%	1	25%	0	0%	4
Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego)	0	0%	0	0%	3	75%	1	25%	0	0%	4
Spawacze i pokrewni	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4

* w tabeli przedstawione zostały tylko te zawody, które wskazało co najmniej 2% respondentów

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 19. WYMAGANIA ODNOŚNIE ZNAJOMOŚCI SPECJALISTYCZNYCH PROGRAMÓW W STOSUNKU DO PRACOWNIKÓW W ZAWODACH KLUCZOWYCH

	Nie wymagany		Stopień podstawowy		Stopień dobry		Stopień bardzo dobry		Wzór do naśladowania		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienty)	22	56,4%	6	15,4%	9	23,1%	2	5,1%	0	0%	39
Nauczyciele szkół podstawowych	1	11,1%	3	33,3%	3	33,3%	2	22,2%	0	0%	9
Kierowcy samochodów ciężarowych	9	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	9
Księgowi	4	57,1%	0	0%	1	14,3%	2	28,6%	0	0%	7
Magazynierzy i pokrewni	3	60%	2	40%	0	0%	0	0%	0	0%	5
Mechanicy pojazdów samochodowych	3	60%	1	20%	1	20%	0	0%	0	0%	5

Stolarze meblowi i pokrewni	4	80%	1	20%	0	0%	0	0%	0	0%	5
Nauczyciele kształcenia zawodowego	3	75%	1	25%	0	0%	0	0%	0	0%	4
Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego)	1	25%	0	0%	3	75%	0	0%	0	0%	4
Spawacze i pokrewni	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4

* w tabeli przedstawione zostały tylko te zawody, które wskazało co najmniej 2% respondentów

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 20. WYMAGANIA ODNOŚNIE ZNAJOMOŚCI JĘZYKÓW OBCYCH W STOSUNKU DO PRACOWNIKÓW W ZAWODACH KLUCZOWYCH

	Nie wymagany		Stopień podstawowy		Stopień dobry		Stopień bardzo dobry		Wzór do naśladowania		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienty)	24	61,5%	7	17,9%	4	10,3%	4	10,3%	0	0%	39
Nauczyciele szkół podstawowych	2	22,2%	1	11,1%	3	33,3%	3	33,3%	0	0%	9
Kierowcy samochodów ciężarowych	4	44,4%	5	55,6%	0	0%	0	0%	0	0%	9
Księgowi	6	85,7%	0	0%	1	14,3%	0	0%	0	0%	7
Magazynierzy i pokrewni	5	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	5
Mechanicy pojazdów samochodowych	5	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	5
Stolarze meblowi i pokrewni	5	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	5
Nauczyciele kształcenia zawodowego	1	25%	1	25%	2	50%	0	0%	0	0%	4
Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego)	3	75%	0	0%	0	0%	0	0%	1	25%	4
Spawacze i pokrewni	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4

* w tabeli przedstawione zostały tylko te zawody, które wskazało co najmniej 2% respondentów

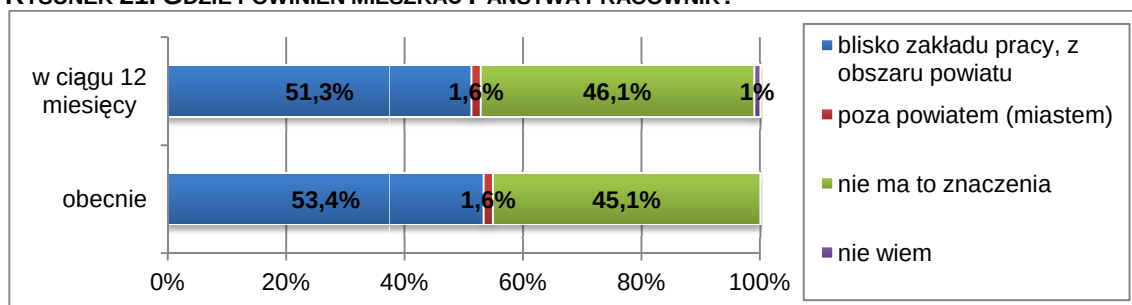
źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

5. Profil demograficzny pracownika

Kolejne zawarte w kwestionariuszu wywiadu pytanie dotyczyło cech demograficznych pracowników.

Zdaniem większości respondentów miejsce zamieszkania pracowników ma znaczenie, zarówno obecnie, jak i w ciągu najbliższych 12 miesięcy. Ponad 40% badanych wolałoby, aby miejsce zamieszkania pracowników znajdowało się blisko zakładu pracy, na terenie powiatu (rysunek 21).

RYСУNEK 21. GDZIE POWINIEN MIESZKAĆ PAŃSTWA PRACOWNIK?

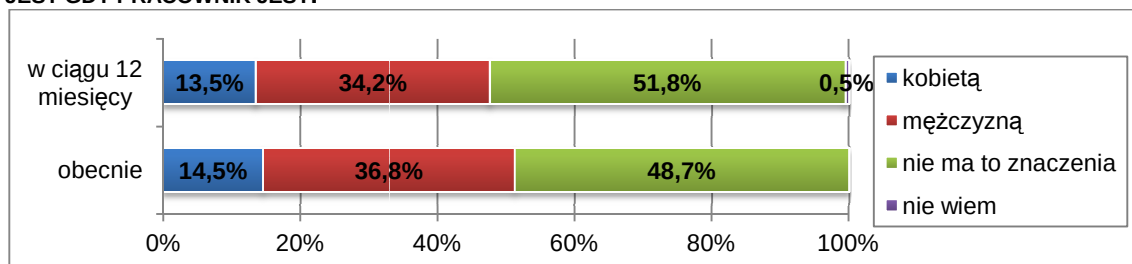

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Dla mniej więcej połowy lokalnych pracodawców również nie mają znaczenia takie cechy, jak płeć i wiek przyjmowanych pracowników. Jednakże wśród tych przedstawicieli badanych firm, dla których płeć osób zatrudnionych jest istotna, najczęściej zatrudnianą grupą są mężczyźni (rysunek 22).

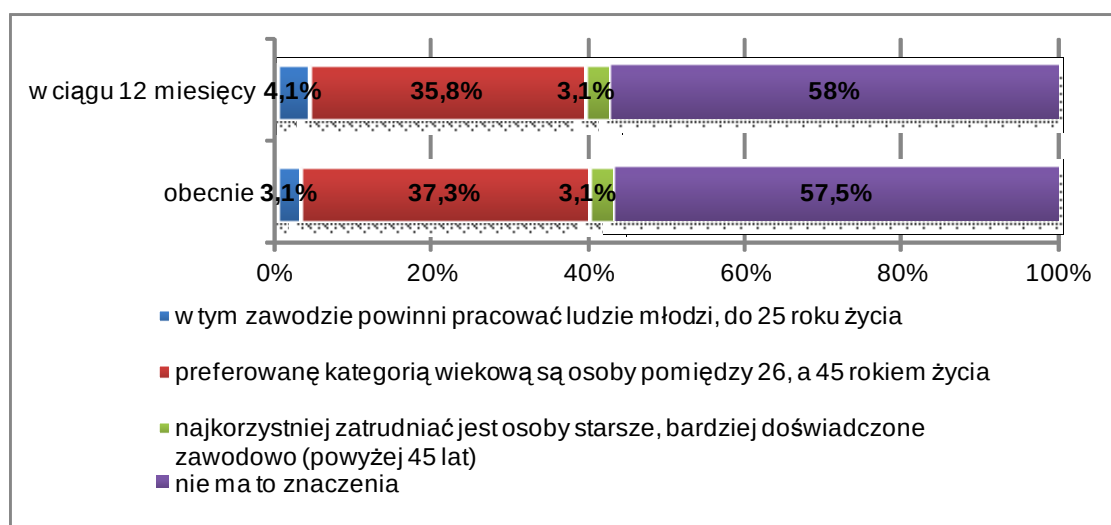
Z kolei przedsiębiorcy, dla których wiek pracownika jest ważny, najczęściej wskazywali, iż preferowaną kategorią wiekową są osoby pomiędzy 26, a 45 rokiem życia (rysunek 23).

RYСУNEK 22. CZY Z PUNKTU WIDZENIA KLUCZOWEGO ZAWODU PAŃSTWA FIRMY LEPIEJ JEST GDY PRACOWNIK JEST:

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

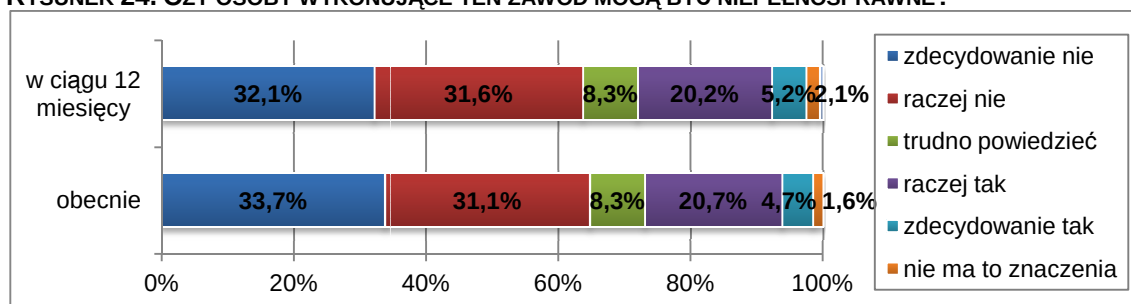
RYСУNEK 23. CZY WYSTĘPUJĄ W ODNIESIENIU DO ZAWODU KLUCZOWEGO JAKIEŚ OKREŚLONE PREFERENCJE ODNOŚNIE WIEKU?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Respondenci zostali również zapytani, czy w ich firmach obowiązki osób zatrudnionych w zawodach kluczowych dla firmy mogą być powierzone osobom niepełnosprawnym. Większość z nich zadeklarowała, że osoby niepełnosprawne nie mogą wykonywać tych czynności obecnie („zdecydowanie nie”-33,7%, „raczej nie”-31,1%). Wyniki badań pokazują również, iż badani nie planują w ciągu najbliższych 12 miesięcy zatrudniać osób niepełnosprawnych na stanowiska kluczowe („zdecydowanie nie”-32,1% oraz „raczej nie”-31,6%) (rysunek 24).

RYСУNEK 24. CZY OSOBY WYKONUJĄCE TEN ZAWÓD MOGĄ BYĆ NIEPEŁNOSPRAWNE?

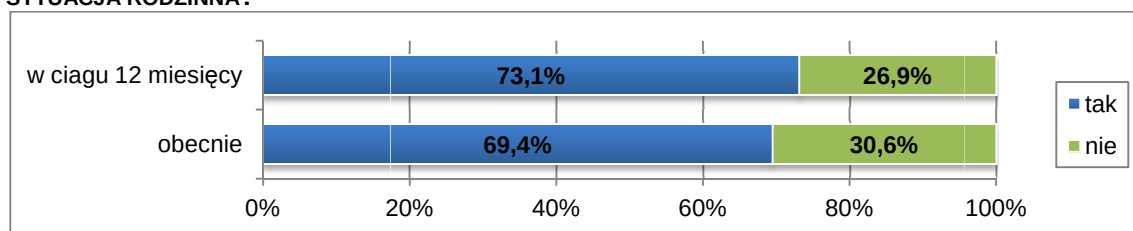

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Badani przedsiębiorcy w zdecydowanej większości przypadków (69,4%) wskazywali, że sytuacja rodzinna osób kandydujących na objęcie kluczowego stanowiska w ich firmie ma znaczenie (rysunek 25). Dla 82,4% respondentów posiadanie dzieci przez pracowników odgrywa dużą rolę przy podejmowaniu decyzji o przyjęciu danej osoby do pracy (rysunek 26).

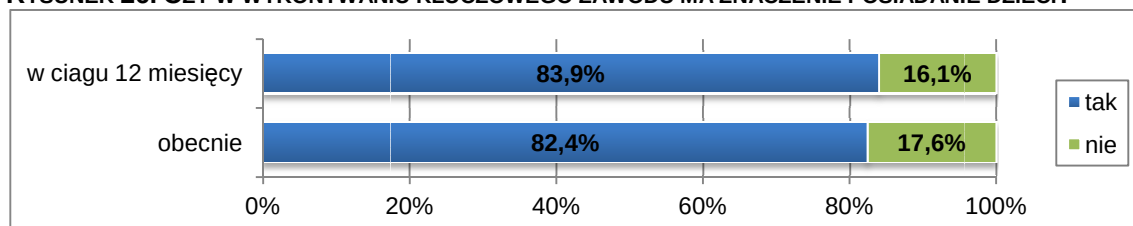
Z analizy danych wynika, że procent pracodawców zwracających uwagę na sytuację rodzinną przy zatrudnianiu nowych pracowników w najbliższym czasie zwiększy się od stanu obecnego o 3,7%.

RYСУNEK 25. CZY W WYKONYWANIU KLUCZOWEGO ZAWODU MA ZNACZENIE USTABILIZOWANA SYTUACJA RODZINNA?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

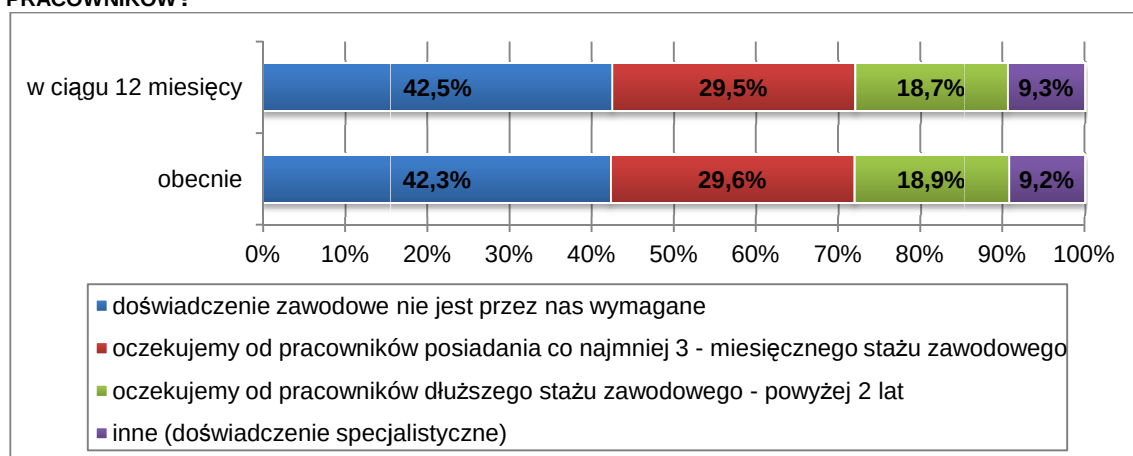
RYСУNEK 26. CZY W WYKONYWANIU KLUCZOWEGO ZAWODU MA ZNACZENIE POSIADANIE DZIECI?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Dla ponad 40% badanych doświadczenie zawodowe potencjalnych pracowników nie ma znaczenia. W pozostałych przypadkach pracodawcy przy rekrutacji oczekują od kandydatów co najmniej 3 miesięcznego stażu pracy (29,6%), stażu zawodowego powyżej dwóch lat (18,9%) oraz doświadczenia specjalistycznego (9,2%). Według deklaracji respondentów sytuacja ta w ciągu najbliższych 12 miesięcy nie ulegnie znaczącym zmianom (rysunek 27).

RYСУNEK 27. JAKIEGO DOŚWIADCZENIE ZAWODOWEGO OCZEKUJĄ PAŃSTWO OD SWOICH PRACOWNIKÓW?

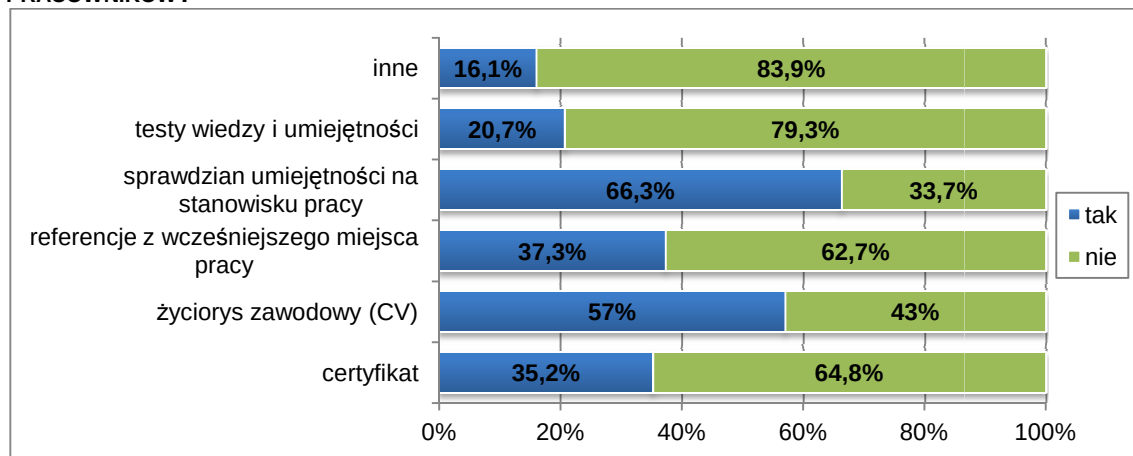

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Badani przedsiębiorcy najczęściej weryfikują umiejętności swoich nowo przyjętych pracowników podczas wykonywania przez nich powierzonych im czynności na stanowisku pracy. Jest to najbardziej popularny sposób wstępnej weryfikacji potencjalnych pracowników, na który wskazało 66,3%

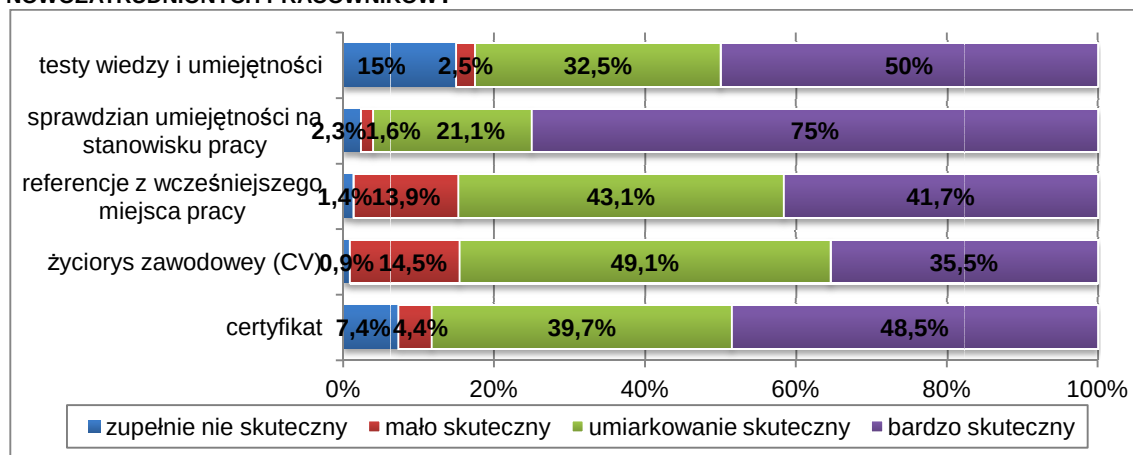
respondentów. Sposób ten został uznany za najbardziej skuteczny wśród wszystkich stosowanych przez pracodawców metod (75%) (rysunki 28 i 29).

RYСУNEK 28. W JAKI SPOSÓB SPRAWDZAJĄ PAŃSTWO KWALIFIKACJE NOWOZATRUDNIONYCH PRACOWNIKÓW?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

RYСУNEK 29. PROSZĘ OCENIĆ SKUTECZNOŚĆ SPOSOBÓW SPRAWDZANIA KWALIFIKACJI NOWOZATRUDNIONYCH PRACOWNIKÓW?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

6. Podnoszenie kwalifikacji przez pracowników badanych firm

Kolejna część skierowanego do przedsiębiorców kwestionariusza wywiadu, dotyczyła kwalifikacji pracowników w badanych firmach. Pytania posłużyły do znalezienia odpowiedzi na pytania:

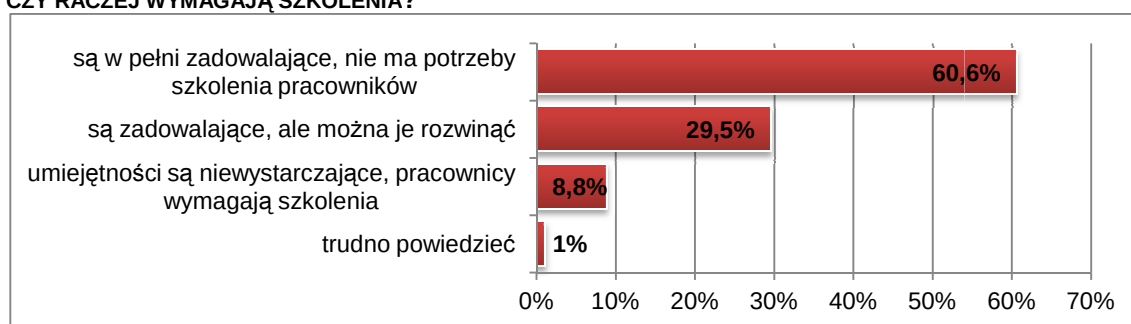
- ◆ Jak pracodawcy oceniają przygotowanie zawodowe potencjalnych pracowników?
- ◆ Jakim zdaniem pracowników są ich potrzeby szkoleniowe?
- ◆ Jakich kwalifikacji i kompetencji zawodowych poszukują pracodawcy w ofertach pracy?

W odczuciu większości respondentów (60,6%), kwalifikacje pracowników są w pełni zadowalające i nie ma potrzeby szkolenia ich. Zaś niespełna 30% respondentów zadeklarowało, że umiejętności pracowników są zadowalające, jednak można by je rozwinąć (rysunek 30).

Jako kwalifikacji, jakich najczęściej brakuje kadrze, pracodawcy wskazywali:

- ◆ brak znajomości najnowszych technologii (22,4%),
- ◆ brak doświadczenia zawodowego (14,5%),
- ◆ brak umiejętności obsługi nowoczesnych maszyn i urządzeń (13,2%),
- ◆ brak zaangażowania w wykonywaną pracę (9,2%),
- ◆ brak wiedzy na temat danej branży (7,9%) (tabela 21).

RYСУNEK 30. CZY W PAŃA/I ODCZUCIU KWALIFIKACJE PRACOWNIKÓW SĄ W PEŁNI ZADOWALAJĄCE, CZY RACZEJ WYMAGAJĄ SZKOLENIA?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 21. JAKICH KWALIFIKACJI NAJCZĘŚCIEJ BRAKUJE PRACOWNIKOM PAŃSTWA FIRMY?

	n	%
Brak znajomości najnowszych technologii	17	22,4%
Brak doświadczenia zawodowego	11	14,5%
Brak umiejętności obsługi nowoczesnych maszyn i urządzeń	10	13,2%
Brak zaangażowania w wykonywaną pracę	7	9,2%
Brak wiedzy na temat danej branży	6	7,9%
Brak kwalifikacji zawodowych	4	5,3%
Brak umiejętności profesjonalnej obsługi klienta	4	5,3%
Nie brakuje, ale można rozwijać	4	5,3%
Brak aktualnej wiedzy na temat prawa i konkretnych przepisów dotyczących branży	3	3,9%
Brak chęci do podnoszenia swojej wiedzy	3	3,9%
Brak specjalistycznych uprawnień potrzebnych w danej branży	3	3,9%
Brak dokumentów potwierdzających umiejętności	1	1,3%
Brak znajomości języków obcych	1	1,3%
Brak znajomości przepisów bhp	1	1,3%
Trudno powiedzieć	1	1,3%

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż kwalifikacje ich pracowników nie są w pełni zadowalające; % nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Analiza zadowolenia gryfińskich pracodawców z kwalifikacji pracowników pod względem branż, w ramach których działają badane przedsiębiorstwa, nie wykazała znaczących zależności.

Znaczna część przedsiębiorców, którzy prowadzą działalność w ramach sekcji R - działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją, sekcji O-administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne oraz sekcji K – działalność finansowa i ubezpieczeniowa wskazała, iż kwalifikacje osób zatrudnionych w firmach, które reprezentują są zadowalające, ale należałoby je rozwinąć (*tabela 22*).

Jeśli zaś chodzi o zawody kluczowe dla powiatu gryfińskiego, to analiza zebranego materiału badawczego wykazała, iż w opinii badanych pracodawców również kwalifikacje osób w nich zatrudnionych są zadowalające i nie wymagają dodatkowego szkolenia, rzadziej są zadowalające, ale można by je było rozwinąć (najbardziej w przypadku grup zawodowych – magazynierzy i pokrewni oraz księgowi) (*tabela 23*).

TABELA 22. ZADOWOLENIE PRACODAWCÓW Z KWALIFIKACJI PRACOWNIKÓW POD WZGLĘDEM BRANŻ

	Są w pełni zadowalające, nie ma potrzeby szkolenia		Są zadowalające, ale można je rozwinąć		Umiejętności są niewystarczające, pracownicy wymagają szkolenia		Trudno powiedzieć		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	
A-rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	7	70%	2	20%	1	10%	0	0%	10
C-przetwórstwo przemysłowe	15	62,5%	6	25%	2	8,3%	1	4,2%	24
D-wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	2	100%	0	0%	0	0%	0	0%	2
E-dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2	40%	2	40%	1	20%	0	0%	5
F-budownictwo	3	50%	1	16,7%	2	33,3%	0	0%	6
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	27	60%	14	31,1%	3	6,7%	1	2,2%	45
H-transport i gospodarka magazynowa	8	72,7%	2	18,2%	1	9,1%	0	0%	11
I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	6	75%	1	12,5%	1	12,5%	0	0%	8
J-Informacja i komunikacja	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	1
K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1	25%	2	50%	1	25%	0	0%	4
L-działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	2	66,7%	0	0%	1	33,3%	0	0%	3

M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	4	80%	0	0%	1	20%	0	0%	5
N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność	4	66,7%	2	33,3%	0	0%	0	0%	6
O-administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	1	20%	4	80%	0	0%	0	0%	5
P-edukacja	11	64,7%	5	29,4%	1	5,9%	0	0%	17
Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna	6	85,7%	0	0%	1	14,3%	0	0%	7
R-działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	3	33,3%	6	66,7%	0	0%	0	0%	9
S-pozostała działalność usługowa	13	54,2%	10	41,7%	1	4,2%	0	0%	24
T-gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	1

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 23. ZADOWOLENIE PRACODAWCÓW Z KWALIFIKACJI PRACOWNIKÓW ZATRUDNIONYCH W ZAWODACH KLUCZOWYCH

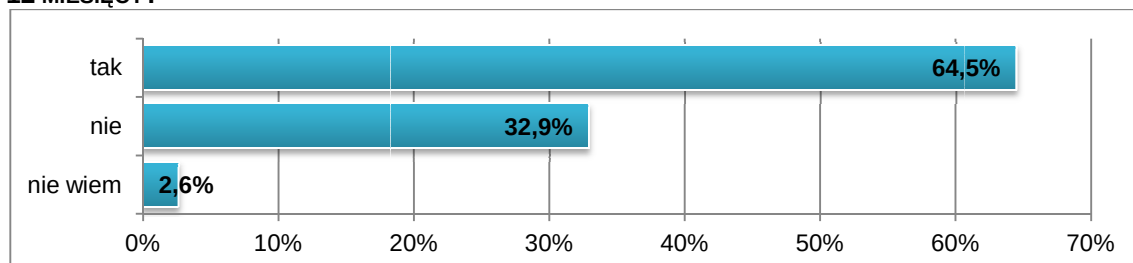
	Są w pełni zadowalające, nie ma potrzeby szkolenia		Są zadowalające, ale można je rozwinąć		Umiejętności są niewystarczające, pracownicy wymagają szkole		Trudno powiedzieć		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	26	66,7%	10	25,6%	2	5,1%	1	2,6%	39
Nauczyciele szkół podstawowych	4	44,4%	4	44,4%	1	11,1%	0	0%	9
Kierowcy samochodów ciężarowych	7	77,8%	2	22,2%	0	0%	0	0%	9
Księgowi	2	28,6%	4	57,1%	1	14,3%	0	0%	7
Magazynierzy i pokrewni	2	40%	3	60%	0	0%	0	0%	5
Mechanicy pojazdów samochodowych	3	60%	2	40%	0	0%	0	0%	5
Stolarze meblowi i pokrewni	3	60%	0	0%	2	40%	0	0%	5
Nauczyciele kształcenia zawodowego	2	50%	2	50%	0	0%	0	0%	4
Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego)	3	75%	1	25%	0	0%	0	0%	4
Spawacze i pokrewni	2	50%	1	25%	1	25%	0	0%	4

* w tabeli przedstawione zostały tylko te zawody, które wskazało co najmniej 2% respondentów

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Większość badanych przedsiębiorstw, zadeklarowała iż w ciągu ostatnich 12 miesięcy skierowali swoich pracowników na szkolenia. Z analizy danych wynika, iż firmy te w tym czasie na szkolenia wysłały około 433 osób (rysunek 31).

RYСУNEK 31. CZY SKIEROWALI PAŃSTWO SWOICH PRACOWNIKÓW NA SZKOLENIA W CIĄGU OSTATNICH 12 MIESIĘCY?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż kwalifikacje ich pracowników nie są w pełni zadowalające

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Szkolenia, w których udział wzięli pracownicy z badanych firm, najczęściej dotyczyły tematyki związanej ze szkoleniami branżowymi - księgowość (14%), szkoleniami branżowymi - przetwórstwo przemysłowe (14%) oraz obsługą klienta (12%). Rozkład pozostałych odpowiedzi przedstawia tabela 24.

TABELA 24. JAKA BYŁA TEMATYKA SZKOLEŃ?

	n	%
Szkolenie branżowe - księgowość	7	14%
Szkolenie branżowe - przetwórstwo przemysłowe	7	14%
Obsługa klienta	6	12%
Szkolenia dla operatorów maszyn	6	12%
Podwyższanie kwalifikacji zawodowych	5	10%
Szkolenie branżowe - szkolnictwo	5	10%
Szkolenia z zakresu prawa	4	8%
Szkolenie BHP	4	8%
Kurs operatora wózka widłowego	3	6%
Szkolenia produktowe	3	6%
Szkolenie branżowe - bankowość	2	4%
Szkolenie branżowe - montaż urządzeń	2	4%
Techniki sprzedaży	2	4%
Bibliotekoznawstwo	1	2%
Kurs informatyczny	1	2%
Menadżerskie	1	2%
Podatek VAT	1	2%
Szkolenie branżowe - fryzjerstwo	1	2%
Szkolenie branżowe - mechanika pojazdowa	1	2%
Szkolenie branżowe - nieruchomości	1	2%
Szkolenie branżowe - transport	1	2%
Szkolenie branżowe - ubezpieczenia	1	2%
Szkolenie z zakresu pozyskiwania funduszy unijnych	1	2%

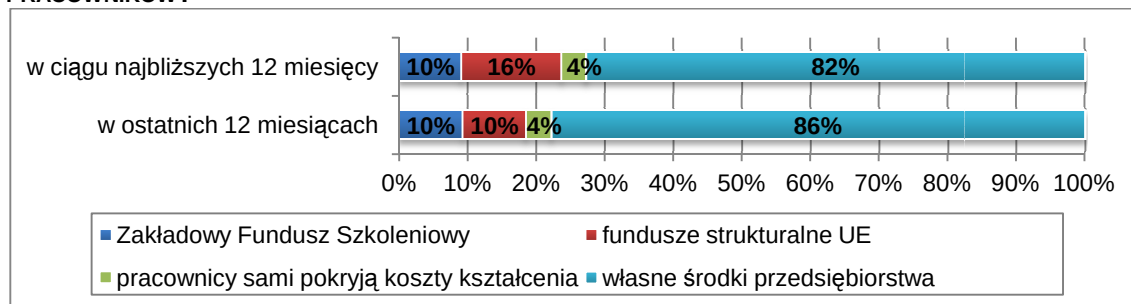
Terapia zajęciowa	1	2%
Windykacja	1	2%

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż w ciągu ostatnich 12 miesięcy skierowali swych pracowników na szkolenia

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Organizowane szkolenia najczęściej finansowane są ze środków własnych przedsiębiorstwa (rysunek 32).

RYСУNEK 32. Z JAKICH ŹRÓDEŁ POCHODZĄ ŚRODKI, KTÓRE PRZEZNACZAJĄ PAŃSTWO NA SZKOLENIA PRACOWNIKÓW?

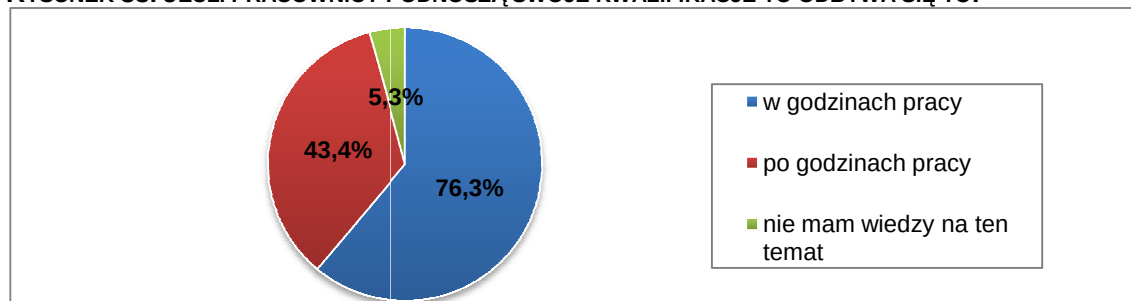

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż w ciągu ostatnich 12 miesięcy skierowali swych pracowników na szkolenia

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Szkolenia pracowników najczęściej odbywają się w godzinach pracy. W ten sposób odpowiedziało 76,3% przedstawicieli badanych firm (rysunek 33).

RYСУNEK 33. JEŚLI PRACOWNICY PODNOSZĄ SVOJE KWALIFIKACJE TO ODBYWA SIĘ TO:

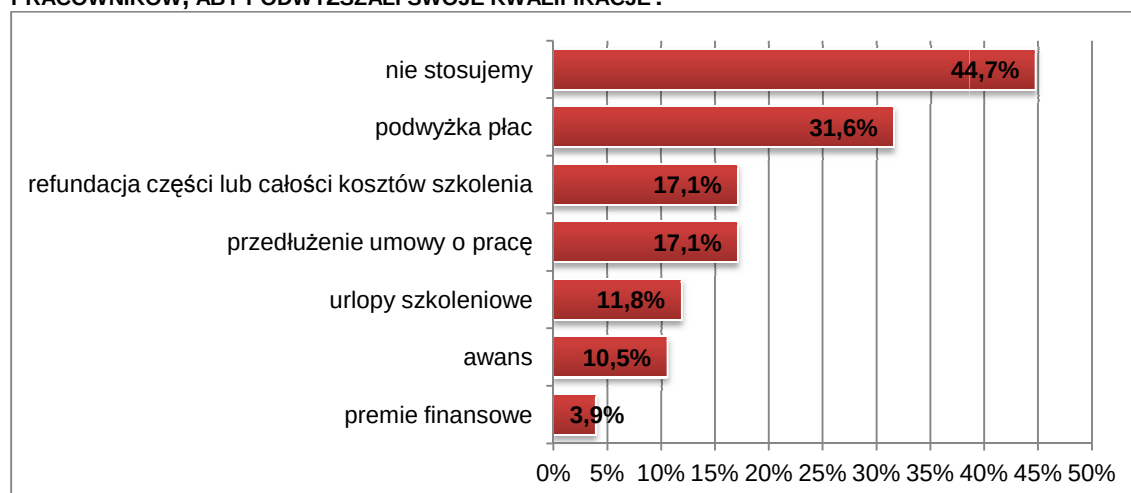

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż kwalifikacje ich pracowników nie są w pełni zadowalające

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Ponad 40% przedsiębiorców zadeklarowało, iż nie stosuje żadnych metod zachęty w stosunku do pracowników, aby podwyższali swoje kwalifikacje. Natomiast pozostali pracodawcy wskazywali, iż najczęściej motywują pracowników tym, iż podwyższają uczestnikom szkoleń wynagrodzenia (31,6%), bądź refundują częściowo, lub w całości koszty związane ze szkoleniem (17,1%) (rysunek 34).

RYСУNEK 34. CZY STOSUJĄ PAŃSTWO W FIRMIE JAKIEŚ METODY ZACHĘTY W STOSUNKU DO PRACOWNIKÓW, ABY PODWYŻSZALI SWOJE KWALIFIKACJE?

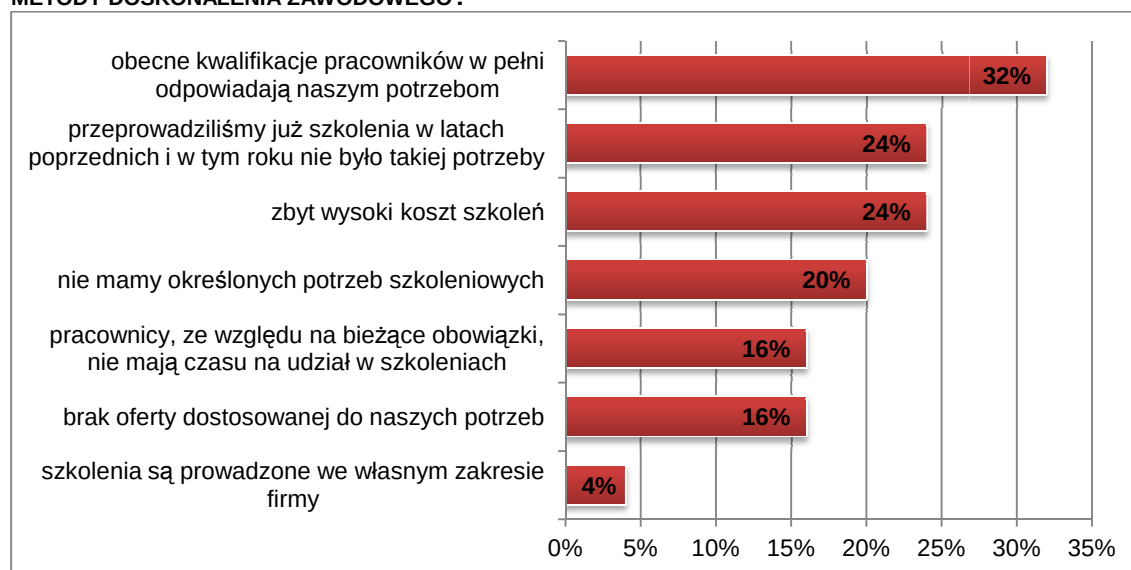
* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż kwalifikacje ich pracowników nie są w pełni zadowalające; % odpowiedzi nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł udzielić więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Następne pytanie zawarte w kwestionariuszu wywiadu skierowane było do tych przedsiębiorców, którzy w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie skierowali swych pracowników na szkolenia. Zostali oni poproszeni o podanie powodów, dla których nie skorzystali z tej możliwości.

Badani pracodawcy wskazywali, iż nie zdecydowali się na szkolenia pracowników z racji tego, iż obecne kwalifikacje pracowników w pełni odpowiadają potrzebom firmy (32%), przeprowadzili już szkolenia w latach poprzednich (24%), bądź szkolenia są zbyt drogie (24%) (rysunek 35).

RYСУNEK 35. DLACZEGO NIE ZDECYDOWALI SIĘ PAŃSTWO NA SZKOLENIA PRACOWNIKÓW CZY INNE METODY DOSKONALENIA ZAWODOWEGO?

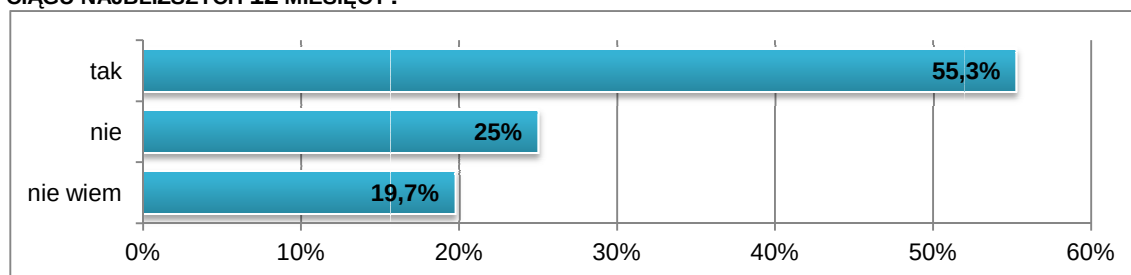

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie skierowali pracowników na szkolenia; % nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Ponad połowa (55,3%) przedstawicieli badanych firm zamierza w ciągu najbliższych 12 miesięcy skierować swych pracowników na szkolenia. Jednocześnie 19,7% badanych na dzień prowadzenia badania, nie było w stanie określić, czy podejmie się tego przedsięwzięcia (rysunek 36). Z badania wynika, iż przedsiębiorcy w najbliższym czasie skierują na szkolenia około 615 pracowników.

RYСУNEK 36. CZY ZAMIERZACIE PAŃSTWO SKIEROWAĆ SWOICH PRACOWNIKÓW NA SZKOLENIA W CIĄGU NAJBLIŻSZYCH 12 MIESIĘCY?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż kwalifikacje ich pracowników nie są w pełni zadowalające

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Tabela 25 przedstawia tematykę szkoleń, na które będą kierowani pracownicy z badanych firm w ciągu najbliższych 12 miesięcy.

TABELA 25. JAKA BĘDZIE TEMATYKA PLANOWANYCH SZKOLEŃ?

	n	%
Księgowość i kadry	10	23,8%
Szkolenia specjalistyczne	7	16,7%
Szkolenie branżowe- przetwórstwo przemysłowe	7	16,7%
Szkolenie branżowe - szkolnictwo	7	16,7%
Profesjonalna obsługa klienta	4	9,5%
Szkolenie branżowe - budownictwo	4	9,5%
Szkolenia branżowe - handel	3	7,1%
Podnoszenie kwalifikacji zawodowych	2	4,8%
Przepisy prawne	2	4,8%
Kursy spawalnicze	1	2,4%
Szkolenia branżowe - nieruchomości	1	2,4%
Szkolenie branżowe- biblioteka	1	2,4%
Szkolenie branżowe - fryzjerstwo	1	2,4%
Szkolenie branżowe - medyczne	1	2,4%
Trudno powiedzieć	1	2,4%

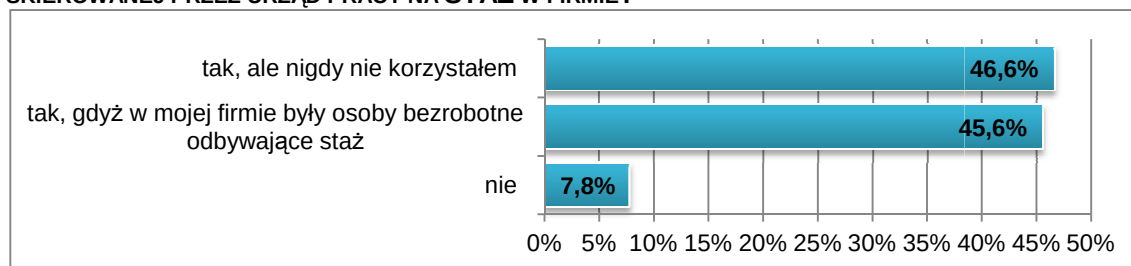
* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż zamierzają skierować pracowników na szkolenie w ciągu najbliższych 12 miesięcy

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

7. Możliwości zatrudnienia osób bezrobotnych

Osoby bezrobotne mogą być kierowane przez Powiatowy Urząd Pracy na staże zawodowe do przedsiębiorstw z terenu powiatu. Świadomość tego faktu ma zdecydowana większość respondentów (92,2%). Wśród nich 45,6% skorzystało z takiej możliwości (rysunek 37).

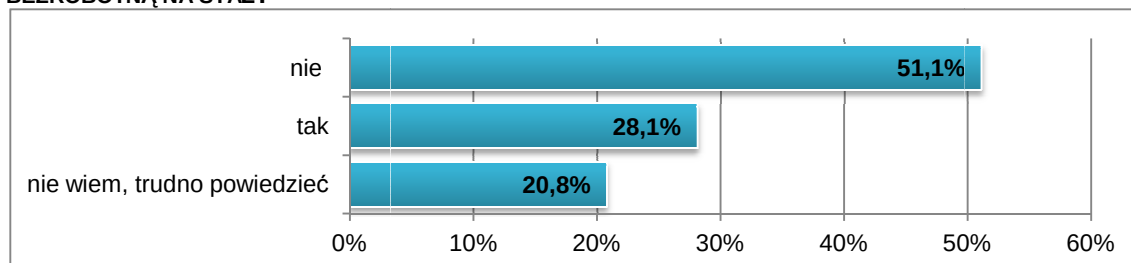
RYСУNEK 37. CZY WIEDZĄ PAŃSTWO, ŻE ISTNIEJE MOŻLIWOŚĆ PRZYJĘCIA OSOBY BEZROBOTNEJ, SKIEROWANEJ PRZEZ URZĄD PRACY NA STAŻ W FIRMIE?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wśród tych przedsiębiorców, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia na staż osoby bezrobotnej 28,1% w ciągu najbliższych 12 miesięcy planuje przyjąć osobę bezrobotną na staż zawodowy. Pracodawcy zamierzają zatem przyjąć około 128 osób. Ponad 20,8% badanych nie podjęło jeszcze decyzji, czy skorzysta z takiej możliwości (rysunek 38).

RYСУNEK 38. CZY PLANUJĄ PAŃSTWO W CIĄGU NAJBLIŻSZYCH 12 MIESIĘCY PRZYJĄĆ OSOBA BEZROBOTNĄ NA STAŻ?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia osoby bezrobotnej na staż

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Lokalni przedsiębiorcy planują przyjąć osoby bezrobotne w ramach praktycznej nauki zawodu w następujących zawodach:

- ◆ pracownik administracyjno-biurowy,
- ◆ pracownik ogólnobudowlany,
- ◆ fryzjer,
- ◆ nauczyciel,
- ◆ kucharz (tabela 26).

TABELA 26. W JAKICH ZAWODACH ZAMIERZAJĄ PAŃSTWO PRZYJĄĆ OSOBY BEZROBOTNE W RAMACH PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU DOROSŁYCH?

	n	%
Pracownik administracyjno-biurowy	22	44%
Pracownik ogólnobudowlany	13	26%
Fryzjer	8	16%
Nauczyciel	6	12%
Kucharz	5	10%
Sprzątacze	5	10%
Księgowy	3	6%
Lekarz	2	4%
Pracownik fizyczny	2	4%
Agent ubezpieczeniowy	1	2%
Magazynier	1	2%

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia osoby bezrobotnej na staż

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Najważniejszymi kwalifikacjami, jakich oczekują pracodawcy od osób bezrobotnych są:

- ◆ wykształcenie średnie techniczne,
- ◆ wykształcenie zasadnicze zawodowe,
- ◆ wykształcenie wyższe techniczne,
- ◆ doświadczenie,
- ◆ znajomość obsługi komputera i urządzeń biurowych (tabela 27).

TABELA 27. O JAKICH KWALIFIKACJACH ZAMIERZAJĄ PAŃSTWO PRZYJĄĆ OSOBY BEZROBOTNE W RAMACH PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU DOROSŁYCH?

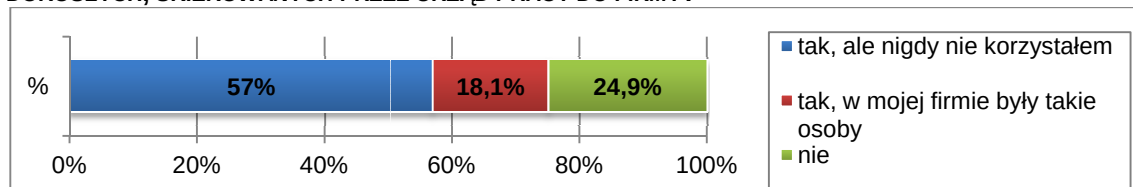
	n	%
Wykształcenie średnie techniczne	17	34%
Wykształcenie zasadnicze zawodowe	13	26%
Wykształcenie wyższe techniczne	9	18%
Doświadczenie	4	8%
Nie ma to znaczenia	4	8%
Znajomość obsługi komputera i urządzeń biurowych	3	6%
Wykształcenie wyższe ekonomiczne	2	4%
Wykształcenie wyższe humanistyczne	2	4%
Aktualna książeczka zdrowia	1	2%
Cechy charakteru	1	2%
Specjalistyczne uprawnienia	1	2%
Wykształcenie średnie zawodowe	1	2%

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia osoby bezrobotnej na staż

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Większość przedsiębiorców (75,1%) zadeklarowała również, iż wie, że istnieje możliwość przyjmowania osób bezrobotnych skierowanych przez urząd pracy, w ramach przygotowania zawodowego dorosłych, z czego jedynie 18,1% skorzystało z tej możliwości (rysunek 39).

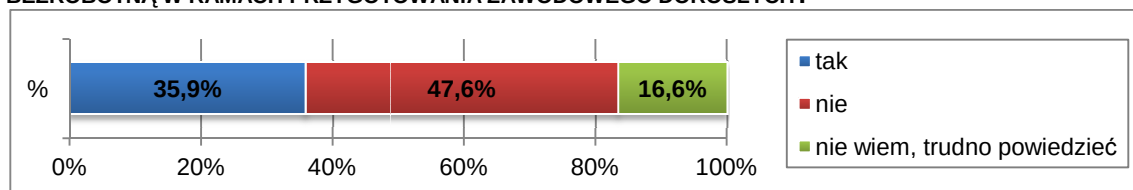
RYСУNEK 39. CZY WIEDZĄ PAŃSTWO, ŻE ISTNIEJE MOŻLIWOŚĆ PRZYGOTOWANIA ZAWODOWEGO DOROSŁYCH, SKIEROWANYCH PRZEZ URZĄD PRACY DO FIRMY?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Badanie wykazało, iż 47,6% pracodawców nie jest zainteresowanych przyjmowaniem osób bezrobotnych w ramach przygotowania zawodowego dorosłych. Taką możliwość w ciągu najbliższych 12 miesięcy planuje wykorzystać 35,9% respondentów (rysunek 40).

RYСУNEK 40. CZY PLANUJĄ PAŃSTWO W CIĄGU NAJBLIŻSZYCH 12 MIESIĘCY PRZYJĄĆ OSOBA BEZROBOTNĄ W RAMACH PRZYGOTOWANIA ZAWODOWEGO DOROSŁYCH?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia osoby bezrobotnej w ramach przygotowania zawodowego dorosłych

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Lokalni przedsiębiorcy planują przyjąć 38 osób bezrobotnych w ramach przygotowania zawodowego dorosłych w następujących zawodach:

- ◆ pracownik administracyjno-biurowy,
- ◆ kasjer/sprzedawca,
- ◆ pracownik ogólnobudowlany,
- ◆ księgowy,
- ◆ nauczyciel,
- ◆ pracownik fizyczny.

Pozostały rozkład odpowiedzi przedstawia tabela 28.

TABELA 28. W JAKICH ZAWODACH ZAMIERZAJĄ PAŃSTWO PRZYJĄĆ OSOBY BEZROBOTNE W RAMACH PRZYGOTOWANIA ZAWODOWEGO DOROSŁYCH?

	n	%
Pracownik administracyjno-biurowy	15	28,8%
Kasjer/sprzedawca	7	13,5%
Pracownik ogólnobudowlany	4	7,7%

Księgowy	3	5,8%
Nauczyciel	3	5,8%
Pracownik fizyczny	2	3,8%
Sprzątac	2	3,8%
Agent ubezpieczeniowy	1	1,9%
Akustyk	1	1,9%
Ekonomista	1	1,9%
Elektromechanik	1	1,9%
Handlowiec	1	1,9%
Hydraulik	1	1,9%
Informatyk	1	1,9%
Inżynier budowlany	1	1,9%
Kelner	1	1,9%
Kucharz	1	1,9%
Lekarz	1	1,9%
Magazynier	1	1,9%
Mechanik	1	1,9%
Opiekun	1	1,9%
Pokojowa	1	1,9%
Recepcjonista	1	1,9%
Spawacz	1	1,9%
Szwaczka	1	1,9%
Terapeuta zajęciowy	1	1,9%

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia osoby bezrobotnej w ramach przygotowania zawodowego dorosłych

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Badani jako najważniejsze kwalifikacje, jakich oczekują od osób bezrobotnych najczęściej wskazywali:

- ◆ wykształcenie zasadnicze zawodowe,
- ◆ wykształcenie średnie techniczne,
- ◆ aktualna książeczka zdrowia,
- ◆ doświadczenie,
- ◆ prawo jazdy (tabela 29).

TABELA 29. O JAKICH KWALIFIKACJACH ZAMIERZAJĄ PAŃSTWO PRZYJĄĆ OSOBY BEZROBOTNE W RAMACH PRZYGOTOWANIA ZAWODOWEGO DOROSŁYCH?

	n	%
Wykształcenie zasadnicze zawodowe	8	15,4%
Wykształcenie średnie techniczne	4	7,7%
Nie ma to znaczenia	2	3,8%
Aktualna książeczka zdrowia	1	1,9%
Doświadczenie	1	1,9%
Prawo jazdy	1	1,9%

Wykształcenie podstawowe	1	1,9%
Wykształcenie wyższe humanistyczne	1	1,9%
Wykształcenie wyższe techniczne	1	1,9%

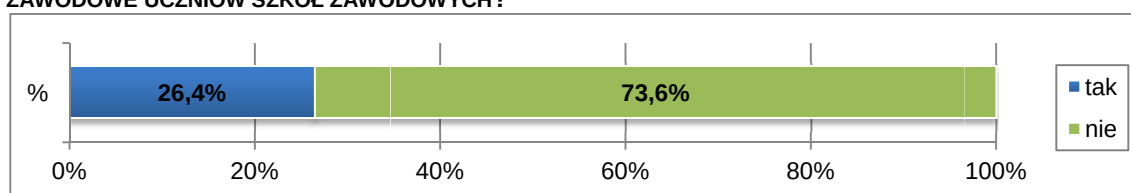
* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia osoby bezrobotnej w ramach przygotowania zawodowego dorosłych

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

8. Praktyki zawodowe uczniów szkół zawodowych

Wśród ogółu badanych pracodawców w ciągu ostatnich 5 lat jedynie 26,4% organizowało praktyki zawodowe dla uczniów szkół zawodowych (rysunek 41).

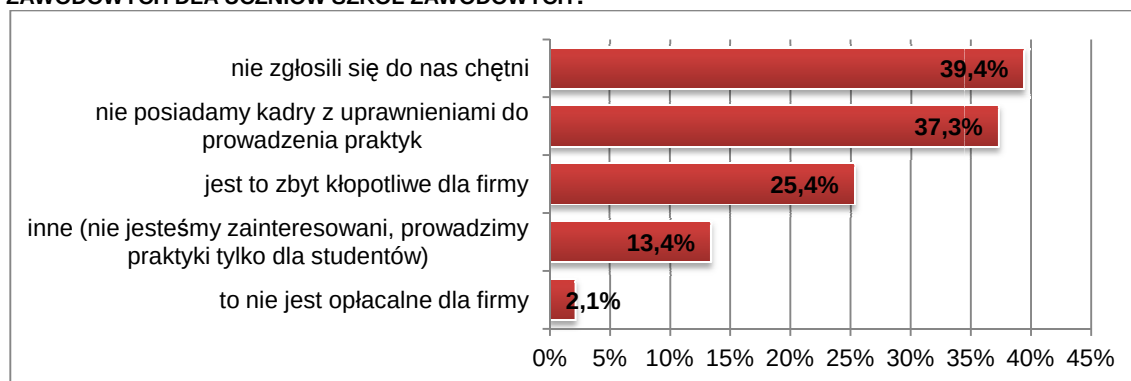
RYSUNEK 41. CZY W CIĄGU OSTATNICH 5 LAT W PAŃSTWA FIRMIE ODBYWAŁY SIĘ PRAKTYKI ZAWODOWE UCZNIÓW SZKÓŁ ZAWODOWYCH?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Najczęstszą przyczyną nieorganizowania praktyk zawodowych w opinii respondentów jest fakt, iż nie zgłosili się do nich żadni chętni (39,4% wskazań). Część przedsiębiorców nie podejmowała takiej działalności, ze względu na to, iż nie posiada kadry z uprawnieniami do prowadzenia praktyk (37,3%). Pozostałe osoby wskazały, iż nie są zainteresowane organizowaniem praktyk zawodowych dla uczniów szkół zawodowych, gdyż jest to zbyt kłopotliwe dla firmy (25,4%), bądź organizują praktyki dla studentów (13,4%) (rysunek 42).

RYSUNEK 42. PROSZĘ WSKAZAĆ DLACZEGO W PAŃSTWA FIRMIE NIE ORGANIZOWANO PRAKTYK ZAWODOWYCH DLA UCZNIÓW SZKÓŁ ZAWODOWYCH?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, że w ich firmach nie odbywały się praktyki zawodowe; % nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Praktyki zawodowe uczniów najczęściej odbywają się w takich zawodach jak: kucharz, informatyk, kasjer/sprzedawca, pracownik administracyjno-biurowy,

mechanik, pracownik ogólnobudowlany. Rozkład pozostałych odpowiedzi przedstawia *tabela 30*.

TABELA 30. W JAKICH ZAWODACH NAJCZĘŚCIEJ ODBYWAŁY SIĘ PRAKTYKI ZAWODOWE UCZNIÓW SZKÓŁ ZAWODOWYCH?

	n	%
Kucharz	12	24%
Informatyk	6	12%
Kasjer/sprzedawca	6	12%
Pracownik administracyjno-biurowy	5	10%
Mechanik	3	6%
Pracownik ogólnobudowlany	3	6%
Elektryk	2	4%
Fryzjer	2	4%
Opiekun	2	4%
Spawacz	2	4%
Stolarz	2	4%
Blacharz	1	2%
Cukiernik	1	2%
Ekonomista	1	2%
Farmaceuta	1	2%
Kelner	1	2%
Nauczyciel	1	2%
Piekarz	1	2%
Pielęgniarka	1	2%
Pracownik ogólnobudowlany	1	2%
Ratownik	1	2%
Rzeźnik	1	2%
Serwisant	1	2%
Spedytor	1	2%
Ślusarz	1	2%
Terapeuta zajęciowy	1	2%

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, że w ich firmach odbywały się praktyki zawodowe; % nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź

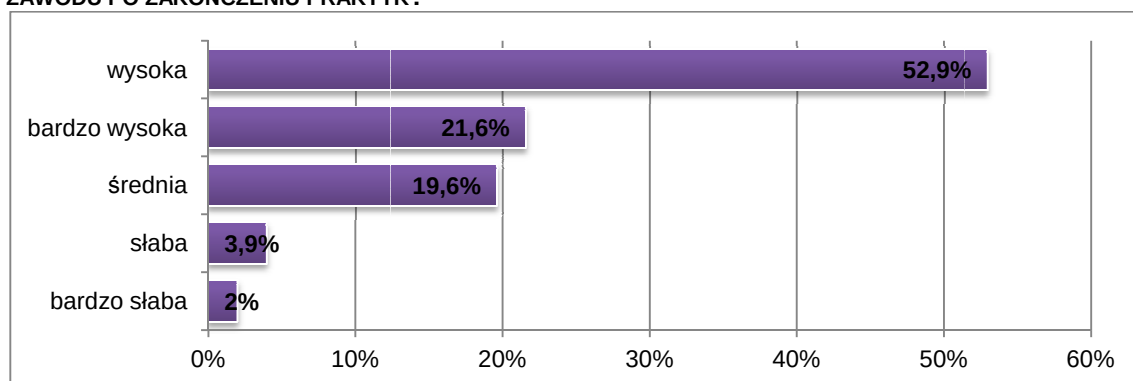
źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wśród badanych pracodawców 52,9% oceniło praktyczne przygotowanie ucznia do wykonywania zawodu po zakończeniu praktyk jako wysokie. W przypadku stopnia przygotowania teoretycznego uczniów, respondenci ocenili go jako dobry (45,1%).

Powołując się na wyniki badania, średnia ocena przygotowania praktycznego uczniów wystawiona przez pracodawców wynosi 3,88, natomiast średnia ocena przygotowania teoretycznego uczniów wynosi 3,45¹(rysunek 43, rysunek 44).

¹ na pięcio-punktowej skali, gdzie 1 oznacza „bardzo słabe”, a 5 „bardzo wysokie”

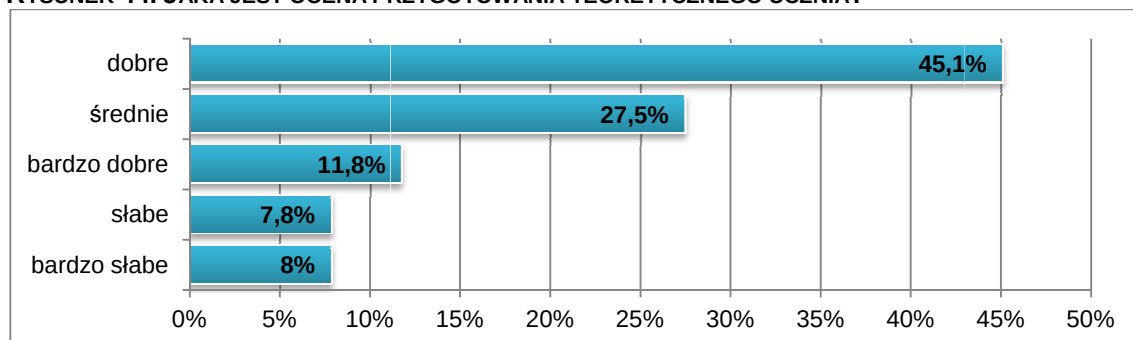
RYСУNEK 43. JAKA JEST OCENA PRZYGOTOWANIA PRAKTYCZNEGO UCZNIA DO WYKONYWANIA ZAWODU PO ZAKOŃCZENIU PRAKTYK?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, że w ich firmach odbywały się praktyki zawodowe

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

RYСУNEK 44. JAKA JEST OCENA PRZYGOTOWANIA TEORETYCZNEGO UCZNIA?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, że w ich firmach odbywały się praktyki zawodowe

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wnioski i rekomendacje

- ◆ analiza materiału badawczego wykazała, iż w powiecie gryfińskim w większości badanych przedsiębiorców nie planuje się znacznych zmian w strukturze zatrudnienia. Mimo to zauważyć można, że przedsiębiorcy częściej planują zwiększenie zatrudniania, niż redukcję etatów,
- ◆ do zawodów kluczowych w powiecie można zaliczyć :
 - sprzedawcy sklepowi (ekspedienty),
 - nauczyciele szkół podstawowych,
 - kierowcy samochodów ciężarowych,
 - księgowi,
 - magazynierzy i pokrewni,
 - spawacze i pokrewni,
 - mechanicy pojazdów samochodowych,
 - kierowcy samochodów osobowych i dostawczych,
 - kucharze,

- stolarze meblowi i pokrewni,
- ◆ w większości gryfińskich firm oczekuje się od pracowników wykształcenia zasadniczego zawodowego, bądź średniego technicznego,
- ◆ od osób zatrudnionych w zawodach kluczowych w opinii większości badanych pracownicy powinni posiadać takie umiejętności jak:
 - komunikatywność,
 - współpraca w grupie,
 - łatwość nawiązywania kontaktów,
 - terminowa realizacja zaplanowanych działań,
 - predyspozycje związane z obsługą komputera,
- ◆ najbardziej pożądanymi cechami psychofizycznymi u osób zatrudnionych w badanych firmach są:
 - uczciwość,
 - dokładność,
 - rzetelność,
 - kultura osobista,
 - odpowiedzialność,
- ◆ przedstawiciele gryfińskich firm w większości zadeklarowali, iż nie ma znaczenia miejsce zamieszkania pracowników, bądź pracownicy powinni mieszkać blisko zakładu pracy. Jeśli zaś chodzi o płeć pracowników, to z badania wynika, iż cecha ta uzależniona jest o profilu działalności danej firmy – w badanych firmach płeć pracownika albo nie ma znaczenia, bądź preferuje się zatrudnianie mężczyzn. Podobnie sytuacja przedstawia się biorąc pod uwagę oczekiwania pracodawców odnośnie wieku pracowników – w większości przypadków wiek osób zatrudnionych w badanych firmach nie ma znaczenia, bądź preferowaną kategorią wiekową są osoby pomiędzy 26 a 45 rokiem życia. Badanie wykazało również, iż w opinii większego odsetka badanych ma znaczenie ustabilizowana sytuacja rodzinna, choć na podstawie zebranego materiału badawczego nie można jednoznacznie stwierdzić, że życie osobiste pracowników wpływa na ich sytuację zawodową,
- ◆ największy odsetek badanych firm nie wymaga od swoich potencjalnych pracowników doświadczenia zawodowego, bądź oczekują co najmniej 3 – miesięcznego stażu zawodowego,
- ◆ gryfińscy pracodawcy w większości są zadowoleni z kwalifikacji swych pracowników, choć pojawiały się opinie, iż można by było je rozwinąć,
- ◆ większość przedsiębiorców z badanego powiatu zadeklarowała, iż w ciągu ostatniego roku kierowała swych pracowników na szkolenia, z czego głównym źródłem ich finansowania były własne środki przedsiębiorstwa,
- ◆ większość pracodawców, mimo iż wie, że istnieje możliwość przyjęcia osoby bezrobotnej skierowanej przez urząd pracy na staż, bądź przygotowanie zawodowe w firmie, nie korzysta z takiej możliwości.

Ponadto badanie wykazało, iż w większości gryfińskich firm nie organizuje się praktyk zawodowych dla uczniów, czego głównym powodem w opinii pracodawców jest brak chętnych do odbycia stażu, bądź brak kadry z uprawnieniami do prowadzenia praktyk.

Przeprowadzone badanie i uzyskane wyniki oraz szczegółowe rozpoznanie sytuacji i oczekiwań pracodawców w powiecie gryfińskim pozwoliły na stworzenie rekomendacji, które wynikają z różnego rodzaju danych zdobytych w trakcie procedury badawczej:

Lp.	Wnioski i rekomendacje
1.	Współpraca na większą skalę Powiatowego Urzędu Pracy z lokalnymi i regionalnymi pracodawcami w zakresie pozyskiwania informacji dotyczących oczekiwań pracodawców co do kwalifikacji i kompetencji potencjalnych pracowników. Współpraca ta miałaby polegać głównie na obustronnej wymianie informacji niezbędnych do sprawnego i efektywnego działania zarówno instytucji rynku pracy, jak i pracodawców (np. internetowa platforma komunikacji między PUP a pracodawcami, newsletter, bieżące sprawozdania z zapotrzebowania pracodawców na określone kwalifikacje czy szkolenia zawodowe, itp.)
2.	Przeprowadzanie na większą skalę szkoleń pracowniczych jako instrumentu motywowania oraz podnoszenia kwalifikacji zasobów ludzkich oraz jako element promocji kształcenia ustawicznego stanowiącego dobrą praktykę. Ma to na celu spowodowanie elastycznego podejścia do kariery zawodowej przez zachodniopomorskich pracowników i natychmiastowe reagowanie na zmiany zapotrzebowania lokalnego/regionalnego rynku pracy. Ponadto ważne jest aby uświadamiać osoby starające się o przyjęcie do pracy, jak ważne dla współczesnych pracodawców są cechy interpersonalne.
3.	Dostosowanie oferty szkoleniowej Powiatowego Urzędu Pracy oraz instytucji szkoleniowych do oczekiwań branżowych zgłaszanych przez lokalnych i regionalnych pracodawców , bowiem ofertę szkoleniową należy konstruować m.in. w oparciu o potrzeby regionalnego i lokalnego rynku pracy. Natomiast w województwie zachodniopomorskim brak jest szerszej współpracy między pracodawcami, a instytucjami rynku pracy w tym zakresie.
4.	Szersza promocja szkolnictwa zawodowego oraz specjalistycznego w regionie , w celu uzupełnienia niedoborów kwalifikacyjnych związanych w dużej mierze z deficytowymi zawodami technicznymi (m.in. wsparcie szkół zawodowych w rozwoju ich relacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym; większy nacisk na przeprowadzanie praktyk zawodowych w celu nabycia zwłaszcza wiedzy i kompetencji miękkich przez potencjalnych pracowników już na etapie ich edukacji na poziomie średnim).
5.	Stały monitoring ogłoszeń o pracę dotyczących lokalnych rynków

	pracy, w celu sprawnego ustalania trendów i tendencji popytowych, mające na celu jak najlepsze rozpoznanie specyfiki danego rynku, a tym samym rzetelne rozplanowanie podejmowanych na lokalnych rynkach działań związanych m.in. z inwestycjami czy rozszerzaniem działalności niektórych firm.
--	--